

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 60 (1810) ♦ Вівторок, 31 березня 1998 року ♦ Ціна договірна

ВИБОРИ ВІДБУЛИСЯ.

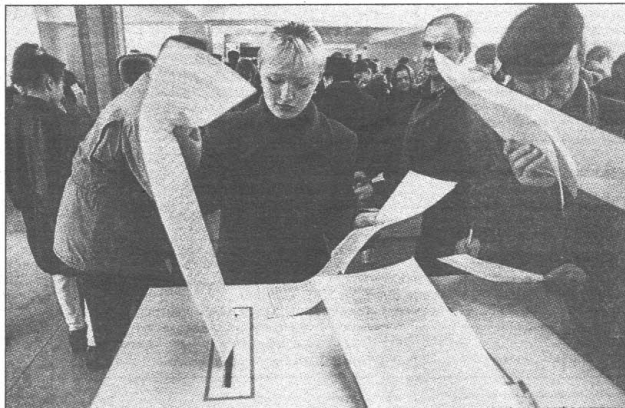
Підрахунки тривають

Таке резюме зробив на черговій прес-конференції голова Центральної виборчої комісії Михайло Рябець. Дані про голосування за партійними списками продовжують надходити до ЦВК дуже повільно, оскільки в дільничних і окружних комісіях їй досі опрацьовують попередні результати виборів. Вони змінюються майже щогодини. Вочевидь, їх буде оприлюднено у понеділок пізно ввечері або у вівторок. З більшою часткою впевненості можна говорити про попередні підсумки на мажоритарних округах. Хоча вони також не можуть претендувати на остаточні.

Частково з попередньою інформацією ви зможете ознайомитися у сьогоднішньому номері «Голосу України» (2-3 стор.). За даними з поінформованих джерел, тенденції, що спостерігалися за першими підсумками голосування, поки що здебільшого зберігаються.

На 16-ту годину в понеділок з Центрвиборчкому не надійшло якоїсь свіжої інформації.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА та Олександра КЛИМЕНКА.

Школи – на замок

4

Дещо про «міф української економіки»

14

Чи дбатиме Європа про свою безпеку сама?

15

Найперше – економічна співпраця

Сьогодні розпочинається державний візит в Україну Президента Фінляндської Республіки Мартті Ахтісаарі. Він перший іноземний державний діяч, який відвідає нашу країну після парламентських виборів. Передбачено зустрічі гостя з Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Валерієм Пустовитенком, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком. Обговорюватимуться питання економічної співпраці (до складу фінляндської делегації входять і підприємці), а також співробітництво двох держав у міжнародних організаціях.

За результатами візиту плановано підписати меморандум між урядом Фінляндії та Кабінетом міністрів України і меморандум про співробітництво в галузі освіти.

(Біографія М.Ахтісаарі на 15-й стор.)

Будемо з цукром, якщо матимемо буряки

Минулого року цукрові буряки на Волині займали площу 30 тисяч гектарів. Як сказали в обласному управлінні сільського господарства і продовольства, в нинішньому році «солодкі гектари» не зменшаться. Переробники планують отримати близько 100 тисяч тонн цукру. Вже укладено угоди на поставку і переробку цукрових буряків

між підприємствами і господарствами, а розрахунки за отримані насіння повинні бути забезпечені до 1 листопада. Об'єкти соціальної сфери, що знаходяться на балансі цукрових заводів, передаються в комунальну власність. На базі цукрозаводів на Волині також буде створено інтегровані агропромислові формування та машинно-технологічні станції.

Врожай-98

Чекаю біля моря... квартиру

Цікаво, чи є ще в СНД держава, де ставилися б до колишніх військовослужбовців так, як в Україні? Мені 54 роки, загальний трудовий стаж – 37. Відслуживши 25 років, ніколи не мав власного житла. Тепер прописаний, як офіцер запаса, в Одесі, у черзі – п'ять років і ні на крок не просуваюся вперед. За комунальні послуги майже всю зарплату віддаю, плачу ще й за квартиру, яку наймаю. Діти скоро скажуть: дурень ти,

Лист на першу сторінку

нас з носом, без даху над головою. Хто з нинішніх демократів чи колишніх партійних босів на старості поневіряється по чужих квартирах? Їхні діти та онуки, певно, мають і заощадження на чорний день. А я і сотні тисяч так само обдурених чекаємо біля моря квартири.

Микола ІВАНОВ.

Одеса.

О Станом на 1 березня 67 тис. підприємств та установ, що становить 11% від їх загальної кількості в Україні, заявили бюджетові понад 1 млрд. гривень.

О Початок поставок туркменського газу в Україну відкладеться через невирішеність питання транзиту сировини територією Росії.

О Після авіакатастрофи МІГ-29 у Криму тимчасово зупинено планові польоти на літаках цього типу.

P.S.

Вибори-98. Попередні дані

Черкаси

День розпочався з образу Божого

Понад 73 відсотки виборців Черкащини взяли участь у голосуванні 29 березня. Щоб виконати свій громадянський обов'язок, люди навіть терпляче стояли у чергах на виборчих дільницях.

На сільських виборчих дільницях Звенигородського, Тальнівського районів вибори розпочалися з народних обрядів: кімнату прикрашав коровай на рушниках, образ Божий... Першими голосували 18-річні.

За попередніми даними, по округу № 200 у Черкасах переміг Михайло Сирота. Виборці Шполянського, Городищенського і Корсунь-Шевченківського районів знову підтримали свого земляка Олександра Тачанка. По Смілянському округу № 197 народним депутатом став молодий підприємець Сергій Подобєдов. Серед партій лідирують ліві сили.

Дніпропетровськ

Не під чужу дудку

Звісно, вибори на Дніпропетровщині стали вінцем запеклої боротьби між «Громадою» і Народно-демократичною партією. Лідер «Громади» Павло Лазаренко, який балотувався по 40-му округу, вже вчорашній здобув переконливу перемогу, набравши 80 відсотків голосів своїх виборців. Причому, в цьому округу виборці були найактивнішими — на дільницю прийшло понад 83% внесених у списки. В одномандатному округу № 24 в Дніпропетровську у боротьбі з комуністом Євгеном Остаєм теж переміг член «Громади» Сергій Чукасов.

Серед партій перші дві сходились однозначно посідати «Громада» і комуністи. В якій послідовності, сказати ще важко. Третій шабелі відстанеться блоку Соціалістичної і Селянської партій.

Київщина

Бакувало роз'яснень

За попередніми даними, Олександр Мороз втратив депутатство. Цього разу від Миронівського виборчого округу. З самого ранку виборчі дільниці були переповнені, а до обіду вже проголосувало 60% виборців. За ходом подій у Миронівському виборчому округу пильно стежило 1160 спостерігачів, а також представники держадміністрації. Але помітно було і недоліки в роботі виборчих дільниць. Притовпували мало кабінки, тож люди заповнювали бюлетені на колінах чи притиснувши до стіни. Проявлялися відсутність роз'яснювальної роботи, що змусило виборців витрачати багато часу на розпитування. Як наслідок — величезні черги, де люди простоювали півтори-дві години.

Житомир

Не за когось, а проти чогось

Враження від голосування в селах можна проілюструвати одним прикладом. У Потіївці Радомисльського району знімальній групі телебачення не вдалося зафіксувати камерою, як виборці одержують бюлетені, — людей у приміщенні було стільки, що годі й протиснутися.

Перші підсумки підтвердили передбачення: най-

меншою активність виборців була в Житомирі, хоч там була найбільша агітаційна напруга. Найбільший відсоток дорослого населення прийшов до урн якраз у найвіддаленіших районах, куди навіть сигнал обласного телебачення доходив із труднощами. Спількування з виборцями засвідчило, що багато з них голосували не так за певну партію чи кандидата, як проти невилітати зарплат, пенсій, дорожнечі.

Харків

Багато «старих»

В області проголосувало не менше 60 відсотків виборців. За словами голови Харківської обласної виборчої комісії Миколи Титова, третину голосів отримали представники Комуністичної партії, залишивши позаду решту партійних організацій. Серед «прохідних» партій називають також соціалістів із селянами, народних демократів.

Перші результати підрахунку голосів свідчать про те, що підтримку виборців знову отримало мало «старих» депутатів ВР від Харківщини. Називають імена В. Семиноженко, О. Бандурки, В. Говшовського. За попередніми даними, в новому парламенті опиняться колишній міністр оборони В. Шмаров, відомі в Харкові підприємці Ю. Кононенко, В. Салінгін.

Одеса

Усупереч залякуванням

Нагнітання нервозності та страху не тільки не зупинило виборців, а, схоже, навпаки, лише заохотило їх проголосувати. Хоча належні умови для голосування, на жаль, створили далеко не скрізь. Навіть у самому центрі міста стояли довшезані черги просто на вулиці.

До виборчих комісій надходило немало сигналів про всілякі порушення: на одній із дільниць голова комісії відкрито закликав голосувати за конкретного кандидата, на інших — то зранку чомусь не видавали бюлетені із виборів міського голови, то видавали бюлетені, виготовлені на шкереві, то якісь молодики «допомогають» голосувати людям похилого віку, заходячи з ними до кабін...

Луганськ

Нас мало, але ми з надією

66,5 відсотка від загальної кількості виборців Луганщини зробили в неділю свій вибір з надією на кращі зміни. За попередніми даними, і в сільських, і в міських округах найбільше голосів віддано за Компартію (наприклад, у Красnodарі за комуністів проголосувало понад 13 тисяч виборців), за Соціаліст у блоці з Селянською. За ними йдуть «Громада», Партія зелених.

Чернігів

Голосували «мертві душі»?

На прес-конференції чернігівського об'єднання «Мис» керівник його виборчого штабу Тарас Вознюк заявив, що в списку виборців у Чернігові внесено більш як 1000 «мертвих душ», тобто тих, хто помер. Однак, як повідомив нашому кореспонденту керівник координатору комітету виборців по Північному регіону Віталій Голец, спостерігачі не бачили, щоб мертві голосували.

звернувся до районної прокуратури з проханням прияти порушників закону про вибори до кримінальної відповідальності.

Одеса

З'ясується опісля

Напередодні виборів до ряду виборчих дільниць спішно довели рішення Малого місцевого райсуду, згідно з яким треба було викреслити зі списків кандидатів на посаду міського голови Одеси однієї з реальних претендентів. Як це позначилося на результатах виборів і чи законною була та вимога — з'ясується уже після виборів.

Івано-Франківськ

Голова без конкурсу

На нинішніх виборах була очевидна диспропорція між кількістю кандидатів, висунутих до Верховної Ради та до місцевих органів самоврядування. Так, на сільського голову у Соколіцях балотували лише нинішній голова Петро Дійчук. До районної ради було три претенденти. А вже до обласної — близько трьох десятків. На переконання багатьох фахівців, це свідчить про концентрацію реальних можливостей для вирішення найбільш соціально-економічних питань на рівні області та в Києві, а також про майже повну відсутність важелів впливу на місцях.

Нічний репортаж із Центрвиборчкому

Машини розумні, а люди бувають різні...

«Розумники», котрий займає високу посаду, схожий на людину на вершині скелі: йому всі здаються маленькими, а їм здається маленьким він сам...

Відсутність інформації по-роджує чутки. Не була винятком і ніч з 29 на 30 березня. Особливо тоді, коли до 6-ї години 10 хвилин не було жодної, хоча б приблизної, інформації про результати голосування. Голова ЦВК Михайло Рибець за допомогою електронної системи і таблиці, котрі висувувало картку України із адміністративним поділом, а також трафіків, інформував спостерігачів, журналістів про активність виборців. Це було трічі. І дані, зрозуміло, змінювалися у кількісному вираженні, але тенденції залишалися. Так, найактивніше взяли участь у голосуванні виборці західних областей України. Скажімо, за інформацією на 22-гу годину 29 березня взяли участь у голосуванні в Тернопільській області — 83,6 відсотка виборців, у Хмельницькій — 79,04, Рівненській — 79,99, Волинській — 78,27. Найнижчий показник виявився в Севастополі — 50,49 відсотка, а також у Києві — 58,49. Загалом в Україні, за попередніми даними, на ту годину взяли участь у голосуванні 69,64 відсотка виборців. У 1994 році цей показник становив 74,56 відсотка.

Та за відсутності інформації про результати голосування за мажоритарними округами та за загальнодержавним багатомандатним виборчим округом актуальною була тема порушень виборчого закону. Журналісти наводили конкретні факти і намагалися з'ясувати у голови ЦВК, чи можуть ці факти вважатися такими, що істотно вплинули на виборчий процес в окремих округах. Та обітні очіки пана Рибця, звісно, не могли задовольнити журналістів. А він повідомляв, «що такі дані до ЦВК не надходили». Втім, усе ж таки вдалося з'ясувати: були інциденти. Проте оцінку їм Михайло Рибець не давав, щоб, мабуть, не потрапити, як мовиться, поперед батька в пекло. У кожному конкретному випадку слід усе з'ясувати. Натомість Михайло Рибець, відповідаючи на запитання про те, чи має громадянин право голосувати, скажімо, у Києві, якщо він тут не прописаний, навів приклад про «трьох бомбів з ЦВК», котрі так і не змогли проголосувати у столиці. Михайло Рибець — один з них без київської прописки.

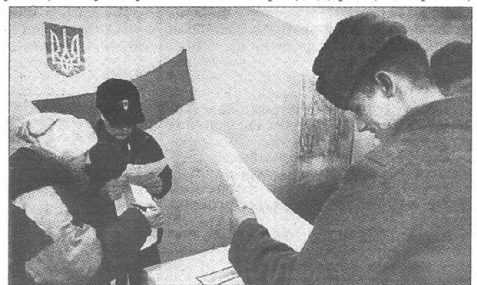
Серед фактів, котрі, безперечно, можуть бути визнані

як такі, що порушують виборче законодавство, називався і такий: хтось дав команду у виборчі дільниці, щоб усі бюлетені було доставлено до районних державних адміністрацій, так би мовити, на зберігання до ранку.

Неважко собі уявити, як би їх там зберігали, тож має намір зриву виборів або фальсифікації їхніх результатів. Як повідомив Михайло Рибець, ЦВК розглядатиме ці «вказівки згорі», а поки що, затеявши пан голову ЦВК, передано вимогу: діяти за законом. Та, очевидно, у деяких округах вирішили, що, мовляв, ЦВК далеко, а заінтересовано начальство — пора. І тому жодної інформації не надавали, скажімо, з Фастова Київської області, до сити повільно надходила вона і з такого «віддаленого», як покартував М. Рибець, регіону, як Київ.

Уже вранці о 6-й годині Михайло Рибець, з десятком разів попередивши журналістів про те, що з поваги до тих, хто провів у ЦВК безсонну ніч, він повідомитиме «дуже попередню оперативну неофіційну інформацію». Отже, за цими даними, чотири-п'ять виборчих бар'єрів (приблизно 1 мільйон 093 тисячі 920 голосів) подолали: комуністи, Народний рух, об'єднані соціал-демократи, «Громада», Аграрна партія, НДП, соціалісти з селянами. Лише в Івано-Франківській, Закарпатській, Рівненській на шосту годину ранку не лідирували комуністи, а відповідно — Національний фронт, СДПУ(о) та аграрники.

Серед лідерів у мажоритарних округах, за попередніми неофіційними даними, були: на Закарпатті — Суркіс, Меллелчук; в Івано-Франківській області — Гаччук, Литвак, Степко; в Одеській — Сокерчак, Чушко; в Дніпропетровській 80 відсотків голосів набрав Лазаренко; в Черкаській — О. Тачанко, Сирота, Гетьман суперничав з Онуфріємчуком; у Київській області — О. Мороз, Д. Табачник, Т. Засука, І. Бакай, Р. Безсмертний; у Харківській тримали першість Шмаров, Семиноженко, Говшовський, Салінгін; у Херсонській — Попов, Пашковський, Ніколаєнко, Баграєв, Іванов; у Рівненській — Васишин, Мовчан, Цехмістренко, Баталов; у Криму лідирували батько й син Франчукі, а також Раханський, Горбатов; у Кіровоградській — за попередніми даними, більшість голосів набрала Антонова, а також Тимошенко; у Сумській області — Череп, Деркач, Вітренко.

Голосування у Мінському районі Києва.

Місцеві вибори: попередні дані

Львів

Вибух напередодні

У Ковелі на Волині на посаду міського голови претендували 10 чоловік. За попередніми даними, перемогу на виборах здобув директор підприємства «Ковельтехмол» Володимир Бойко. Напередодні виборів його сім'я переїхала злочинний напад на квартиру. Невідомий підняв двері квартири, а в ніч на 29 березня їх підірвали гранатами, в результаті чого постраждали люди. На щастя, це єдиний неприємний випадок, що трапився в день виборів на Волині.

Донецьк

Райрада не здається

Драматично розгорілися події в Іллічівському районі Маріуполя. На дев'ятому із 51-ї виборчої дільниці громадянин не одержав зранку бюлетені по виборах депутатів районної ради. Ще дев'ять дільниць напередодні взагалі відмовилися отримувати ці документи, посилавшись на відповідну вказівку міського голови Михайла Пожиганова. У міськвиконкомі підтвердили: сесія міськради прийняла рішення не проводити вибори до райради у зв'язку з ліквідацією цих органів самоврядування. Але Іллічівська райрада «ліквідуватися» не погодилася і вирішила: виборам бути. Її голова Віктор Бортник

Олександр Мороз на виборчій дільниці № 24/7.

Марченко; у Києві — Теро-хін, Оробець, Бродський, Слободян, Косаківський. Отакі далеко не повні дані стали відомі журналістам о шостій ранку.

А система «Вибори-98» тим часом нагромаджувала інформацію. Втім, усе залежить від людей, котрі її дають машини, навіть такий розумний та унікальний, як ця. А люди бувають різні...

На десяту годину в списку ймовірних власників депутатських мандатів з'явилось ще кілька відомих в Україні прізвищ: Василь Костицький (84-й в. о., ХНС, Івано-Франківщина), волинани Катерина Ващук (голова АПУ, 20-й в. о.), Сергій Шевчук (заступник голови облдержадміністрації, член НДП, 23-й в. о.). Михайло Яребиц назвав іше декілька імен, які, можливо, найближчим часом з'являться серед переможців. Партійний спектр за регіонами залишився майже без змін, хіба що в Києві, знову ж таки за попередніми даними, вийшов на друге місце після комуністів виборчий блок «Вперед, Україно!».

Отже, перші підсумки голосування всупереч прогнозам президентської команди засвідчили перемогу червоних кольорів майже по всій карті України. Навіть у деяких областях, де традиційно інші барви, наприклад у Рівненській, ліві партії впевнено перебувають серед лідерів.

Можна цьому радіти. Можна обурюватися. Лише дивуватися не має чому. Найкращу рекламу кампанії політичними опонентам, хоч як це парадоксально на перший погляд, організував сам Президент, який вважає себе антибібліошником № 1. Це йому мають насперем підкувати ті, кого він нещадно розвінчував упродовж і особливо на фініші виборчої кампанії, за переможні відсотки, що надходять до ЦВК. В антипрезидентській пропаганді треба звинувачувати не «ворожу» пресу, як «безсоромно шельмує главу держави і його реформаторський курс», а власне політичне банкрутство. Бадьорні рапорти про «економічну стабілізацію» можна було тишити свій слух: попередні результати голосування — промовиста відповідь народу на реформаторську політику Президента і виконавчої влади. Гірко, але правда.

Народу обрили фанфари: вони не змогли заглушити відчужаючих голодних, обдурених і обкрадених. Електорат зробив свій вибір — невтішний для багатьох, хто не вірив у світле вчора-завтра, але цілком зрозумілий: це протест проти прометей-презистів, вельможних жєстів з «царського плеча», обласкування вибраних з фонду «дружини», протест проти нескінченних обіцянок, балакання, брутального наступу на свободу слова, права людини, на чис-

ленні рецепти «порятунку Вітчизни», що з настирною послідовністю випливають з надр адміністрації Президента.

З опитування на виборчих дільницях переконалися: багатьох із тих, хто сумнівався в своїх симпатіях до політичних опонентів Леоніда Кучми, віддали голос саме за них змуслило шоу, влаштоване «банківською» командою на лояльному до глави держави телебаченні, буквально за ніч до початку голосування. Леонід Данилович, посміхаючись у камеру, в одному з коментарів — про ситуацію в Криму — апелював до Конституції, яка для нього, її гаранта, є «свещенною коровою». Не встигла зникнути з екранів посмішка, як «свещенну коро-»

рову», дарують за натуралізм, почали безбожно смикати за лійки. Всупереч закону про вибори пізно ввечері 28-го, коли до відкриття виборчих дільниць залишилося приблизно десять годин і неможливо було спростувати зливу компромату на Павла Лазаренка, Олександра Мороза, інших небажаних політиків, і сам Президент, і «підручна» програма «Сім днів» зайшлися у викривальному шалі. Власне, справа навіть не в кількох «розвінчених ворогах», дібрані кадри «кіноше-»

девра» про прощання з нинішнім парламентом намагалися створити з Верховної Ради образ жупелу для народу. Дивіться, кого ви обираєте, даремно стараетесь — гуртуйтеся довкола мудрого і дбайливого Президента, натяк підтекст фільму. «Згнутувалися». Це ж треба було довести народ «до ручки», що навіть Київ — традиційно демократичне місто — потрапило у «червоний пояс». Такого не було навіть 90-го року.

Народ знає більше, ніж здатна йому показати аналітична програма пана Долганова: вулиця Дестиніана відома не лише будинком, про який так натхненно живописали в «Семи днях», далібі «популярніших» серед виборців прорубане у президентських апартаментах вікно.

«Компромат» став найкращою рекламою для тих, хто викривав «незавантажуваних» публіцистів з ручного телебачення. Ім і підкуйте, Леоніде Даниловичу, за «антипропаганду президентської кампанії», зається, ми точно процитували колишнього в. о. Генпрокурора і потенційного депутата Олега Литвака.

Не шукайте в цих рядках «опальної» газети слідів замовлення ваших політичних противників. Це не ми створили в Україні майже суцільний «червоний пояс» — ви особисто, ваша політика, ваша кампанія і компанія. Ось так. З виборами вас, пане Президенте.

Пітний репортаж веде Людмила КОХАНЕЦЬ. Світлана ПИСАРЕНКО. Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА та Олександра КЛИМЕНКА.

Аномалій не зафіксували, та не миритися є з чим

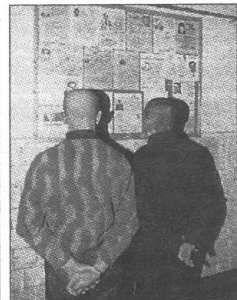
Ця думка стала провідною на прес-конференції за участю іноземних спостерігачів від Конгресу місцевих та регіональних влад Європи і делегатів від Парламентської Асамблеї Рад Європи, що відбулася вчора.

Вище-президент конгресу Ален Шенар, який головував на прес-конференції, наголосив на величезному прогресі у проведенні виборів порівняно з виборами 1994 року, за якими він також спостерігав.

Атмосфера напередодні виборів була дуже складною, і вона не повинна бути такою, — сказав пан Шенар. — Ми боялися, що вибори відбудуться в якійсь неспівності, але люди прийшли свідомо, голосували свідомо, і я можу твердо заявити, що демократія перемогла.

Прогрес в виборах-98 відзначався ще й тим, підкресливали делегати від Парламентської Асамблеї Рад Європи пан Тімме Келам та пані Ханна Северінсен, що була забезпечена максимальна участь спостерігачів як іноземних, так і від політичних партій і блоків.

Спостерігачі були вражені, що люди все більше й більше цікавилися виборам, і це було свідченням можливості висловити свою волю. Це робить честь парламенту країни.

Голосування у Лук'янівському СІЗО.

Іноземні спостерігачі звернули увагу і на недоліки в організації самого голосування, які, на їхню думку, мали місце, але не могли суттєво вплинути на волевиявлення виборців. Зокрема, на деяких дільницях створювалися черги, траплялися випадки, коли бюлетені не були оформлені належним чином підписами, а в приміщеннях виборчих дільниць перебували міліціонери. Проте аномалій на виборах спостерігачі не зафіксували.

Однак є речі, з якими іноземні спостерігачі не мають права миритися. В першу чергу це стосується виборів київської голови, які були скасовані на самому початку.

— Це не вельми вдала акція, — сказав пан Шенар. — Кияни говорили нам, що рішення дуже неправильне, і воно повинно бути засуджене. З другого боку, який вибори відбулись, то що це був би за голова, який мусив би працювати під керівництвом виконавчої влади? Однак обрано Київську міську раду, і тепер неясно, як вона працюватиме: чи з старим головою, чи без голови? Все це суперечить Європейській хартії місцевого самоврядування та законодавству про місцеве самоврядування. Ми не хочемо, щоб Україна зішліла з обраного раніше шляху. Будемо вимагати детального звіту з цього питання, яке внесемо на обговорення Парламентської

Спостерігачі ОБСЄ.

Асамблеї, за якою стоїть 40 країн Європи.

Негативну оцінку дали іноземні спостерігачі подіям навколо виборів одеського голови Едуарда Гурвіца та спробам владних структур з допомогою певних репресій проти свободи слова та висловів тиснути на виборців.

Головний підсумок іноземних спостерігачів такий: вибори були чесні, вони є волевиявленням народу. А переможець має стати діювою особою на шляху України до європейської спільноти.

Обрано парламент, якому якнайкоріше треба починати ефективно працювати.

Анатолій КАРАСЕНКО.

***

А напередодні парламентських виборів у Верховній Раді відбулася чергова зустріч українських журналістів із спостерігачами від Парламентської Асамблеї Рад Європи. Делегацию цікавило, зокрема, яких перешкод зазнали журналісти у висвітленні передвиборчої кампанії. Тож перемою розмови стала не так місія спостерігачів, як доступ тих чи інших політупорядків до засобів масової інформації у передвиборний період, панівне становище у рекламній кампанії партій виконавчої влади, закриття газети «Правда України», наступ на парламентаризм в Україні та ін. Європейські гості зажадали також стати свідками виборів до органів місцевого самоврядування в Києві, Одесі, Ялті та Севастополі. Іноземні спостерігачі збираються використати свої нинішні висновки на сесії ПАРЄ, коли розглядатимуть питання про дотримання нашою державою зобов'язань перед Радою Європи.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Результати «генеральної репетиції»

Як ми й обіцяли, повідомляємо підсумки опитування, проведеного редакцією напередодні виборів з допомогою опублікованого ерза-бюлетеня. Ми отримали понад 1400 листів з усіх областей, Криму, Києва і Севастополя. Найактивнішими диспуєвачами виявилися наші передплатники з Дніпропетровської (126 листів), Полтавської (90 листів) і Донецької (66 листів) областей. А найнесподіваніший крок зробили прихильники (прихильниць?) 21-го номера у бюлетені — Всеукраїнської партії трудящих: розмножили запропонований нами орієнтовний бюлетень навіть і неісдали до редакції понад 400 (!) листів. Ці штампани з Києва, Вінниці, Хмельницького та Одеси. То по одному бюлетеню в конвертах, то цілими пачками, підписаними кількома почерками. Можна лише здогадуватися про мету організатора цієї акції, на яку було затрачено певні кошти. Та, на жаль, він перестарався, адже результати опитування ніякого впливу на результати виборів, звісно, не мали. Отож, вибачайте, але в нашій статистичній ми зарахували всю оту купу однакових листів за один голос з кожного міста. А припинили розкривати конверти, коли чисельність респондентів досягла 1000.

Ось як визначилися наші передплатники:

№ 11 Комуністична партія України — 285 голосів (28,5%);
№ 26 Блок «За правду, за народ, за Україну» — 206 голосів (20,6%);
№ 20 Народний рух України — 105 голосів (10,5%);

№ 4 Партія Всеукраїнське об'єднання «Громада» — 73 голоси (7,3%);
№ 18 Блок «Національний фронт» — 66 голосів (6,6%);
№ 13 Блок «Вперед, Україно!» — 40 голосів (4%);
№ 30 Прогресивна соціалістична партія України — 31 голос (3,1%);
№ 27 Соціал-демократична партія України (об'єднана) — 20 голосів (2%);
№ 23 Народно-демократична партія — 19 голосів (1,9%);
№ 14 «Блок демократичних партій» — НЕП — 16 голосів (1,6%);
№ 28 Партія «Реформи і порядок» — 14 голосів (1,4%);
№ 10 Партія зелених України — 10 голосів (1%).

Менше 10 голосів (1%) — у блоку «Трудова Україна», Всеукраїнської партії трудящих, Партії регіонального відродження України, Християнсько-демократичної партії, Партії національно-економічного розвитку, Всеукраїнської партії жіночих ініціатив, партії Українська Національна Асамблея, блоку «Партія праці та Ліберальна партія — разом», блоку «Менше слів», Партії захисників Вітчизни, Аграрної партії, Соціал-демократичної партії, Партії духовного, економічного і соціального прогресу та блоку «СІОН».

Не підтримали жодну політичну партію, виборчий блок партії 47 респондентів (4,7%). Не було проставлено жодної позначки як неможливо було згадати вибір у 15 анкетях (1,5%).

Взагалі не згадувалися Республіканська християнська партія, Партія мусульман, Партія «Союз», блок «Європейський вибір України».

Медична реабілітація – стратегія курортного сезону

НА ПОРОЗІ весняно-літній курортний сезон. Активно готуються до нього трудові колективи акціонерного товариства лікувально-оздоровчих закладів профспілок України «Укрпрофоздоровниця», яке об'єднує понад 250 санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку та інших санаторно-курортних установ. Нині тут навіть за цих скрутних часів ведуться значні роботи з удосконалення матеріально-технічної та лікувальної бази. Вже найближчим часом буде введено в експлуатацію новий санаторій «Новомосковський» в Дніпропетровщині, закінчено роботи з реконструкції ряду оздоровчих на курортах Закарпаття, Криму, Миргорода, Моршина, Хмельника.

Здоров'я

А головна новина удосконалення курортної справи в Україні – впровадження чіткої системи медичної реабілітації громадян з низкою тяжких захворювань у такій послідовності: стаціонарна лікарня – санаторій – поліклініка.

Ця нова система повернення людям здоров'я, особливо тим, хто переніс гострий інфаркт міокарда, складні операції органів травлення, холецистектомію, інші тяжкі захворювання, опрацювана і наповнено впроваджується у практику «Укрпрофоздо-

ровницєю» спільно з фахівцями Міністерства охорони здоров'я, науковцями-медиками за фінансової підтримки Фонду соціального страхування України. Нині у профспілкових санаторіях уже відкрито 45 реабілітаційних відділень загальною кількістю на 2300 ліжок. Путівки сюди надаються безкоштовно разом з лікарняними листками тимчасової непрацездатності.

Впровадження реабілітаційної системи на курортах дає позитивні результати. Вона допомагає хворим

значно швидше побороти недугу, повернутися до праці. Серед тих, хто переніс гострий інфаркт міокарда, операції на органах травлення та інші серйозні недуги і пройшов курортну реабілітацію, у 2–2,5 раза зменшено інвалідність і наповнюваність – різні ускладнення.

Фахівці «Укрпрофоздоровниця» вважають, що подальший розвиток системи відновлювального лікування на курортах має стати прообразом страхової медицини, який визначатиме піклування держави про здоров'я своїх громадян. Для його утвердження в Україні вкрай потрібен закон про курорти.

Досвід реабілітації громадян у санаторіях профспілок України був неодноразово схвалений Всесвітньою федерацією курортологів (ФІТЕК), яка діє в Парижі. «Укрпрофоздоровниця» прийнята членом цієї міжнародної організації, а голову профспілкового акціонерного товариства «Укрпрофоздоровниця» професора М. Лободу обрано віце-президентом ФІТЕК.

Володимир ЧЕРКАС.

Хвалити себе — виправдано?

Спираючись на досвід минулих років та маючи реальні факти про проведену роботу, можна твердо сказати — який метод не спрацював. Такого висновку дійшли учасники Київської обласної конференції Червоного Хреста. Безкорисливе довірство практично зникло. Сьогодні воно можливе лише за рахунок знайомих та родичів. Нині в області на 1000 чоловік припадає в середньому 11,4 донора. Не виправдала себе й ідея створити матеріальну базу для роботи Червоного Хреста за рахунок спонсорів. До сьогоднішнього дня в 16 містах та районах області не зареєстровано першину організації, що не дає можливості нормально працювати їм на території цих міст та районів. Не надто доцільно також співробітництво з місцевим владою. Це позначається на покращенні умов роботи та можливостях взаємодопомоги з різними державними та недержавними установами. Тому майже в три рази зменшилися надходження до організації,

а витрати збільшилися до 17 тисяч гривень.

Водночас можна відзначити і деякі позитивні моменти. Кількість членів Червоного Хреста в області зросла майже в шість разів і становить 10% від населення. У Васильківському відкрито другий в області центр допомоги, лікування та реабілітації. Тут постійно працюють з людьми, допомагають консультантами, ліками, матеріально. Відбулася атестація 15 медсестер на курсах підвищення кваліфікації, що дає змогу поліпшити якість обслуговування. Розроблено програму «Діти вулиці», що доповнюватиме оновлену Всеукраїнську програму.

А основне завдання Червоного Хреста в 1998 році — створити матеріальну базу за рахунок його членів і відповідно збільшити їх кількість до 25% від населення. Це забезпечить допомогу в найвіддаленіших кутках наших регіонів.

Започаткували добру традицію

У Васильківському міськвиконкомі, Київської області, підписано довгостроковий договір про дружбу та співробітництво між м. Васильків і м. Фрязино Московської області. Згідно з підписаним договором, у Фрязині під час весняних канікул побувало 33 дітей з Василькова. У свою чергу, Васильків прийняв юних гостей із Фрязини. Як захоплення для дітей — перебіг різних олімпіад та конкурсів Васильківський міськвиконком щороку відправляв дітей на відпочинок до «Артеку», «Молодої гвардії» та інших місць. Виникла думка ознайомити дітей із близьким зарубіжжям. З Фрязином у Василькова давні стосунки. Тому ідею обміну дітьми для відпочинку підтримали очі. Нашим дітям влаштували подорож по Москві та Московській області, а васильківці покажуть гостям Київ та Київщину.

Спонсор лотереї «ГУ»

Кому світле, кому темне...

Головний інженер ВАТ «Бердичівський пивзавод» Федір Бурлака відкриває пляшечку «Бердичівського хмільного», наливає у високий вузький бокал і пропонує подивитися крізь нього на світло: напій прозорий і має неповторну іскру — особливий бурштиновий блиск. Густа стійка піна, тонкий аромат — просто неможливо не покуштувати.

Пивоварів підприємства, що веде своє літочислення з 1861 року, впевнені в якості своєї продукції. Тому й дали більшості сортів пива назву «Бердичівське», додаючи: «хмільне», «оригінальне», «світле». Тут уміло готують солод і для світлого, і для темного напоїв, отже, прагнуть догодити різним смакам. Та це й ціну в розумних межах тримають.

А чи випускали б на підприємстві пастеризоване пиво?

— Ні, — вшевений голова правління ВАТ Леон Ліпецький. — Пастеризоване пиво, звичайно, зручніше для продавця, бо зберігається значно довше, але покупець не потрібне. Адже під час пастеризації гине не тільки «зайві» мікроорганізми, а й цінні, що роблять його корисним.

— Наш шлях — це абсолютна стерильність виробництва на всіх етапах і глибока фільтрація, — доповнює головний інженер. — Ми провели реконструкцію, вдосконалили фільтри. А це і тонкий смак, і аромат — бо немає сторонніх домішок і значно триваліший час зберігання «живого» пива. А це на якості позитивно позначається те, що солод ми не купуємо на стороні, а виробляємо самі, до того ж за давньою технологією. Тонкий аромат — від меду, що його постачає місцеве господарство.

... Один з працівників ВАТ знає, що втратив відчуття надмірного пієтету до зарубіжного, коли у Баварії скупшували тамтешнього пива.

Олексій КАВУН.
Житомирська область.

ШКОЛУ — НА ЗАМОК?!

НА ВІННИЧИНІ плановано закрити близько 200 загальноосвітніх державних шкіл (майже кожну п'яту). У Калинівському районі попередження про закриття отримали директори шести шкіл. Петро Волосенко, який очолює колектив неповної середньої школи у Нової Пиківі, боляче сприйняв таке повідомлення. На думку Пиків Івановича, його школа має повне право на існування.

Школа в Новому Пиківі — одна з небагатьох в області, де уміли налагодити, крім навчального, ще й виробничий процес. Причому виробництво справжнє: на 45 (!) гектарах землі вирощують пшеницю, ячмінь, гречку, цукрові буряки, овочі. Відверто кажучи, спершу не вірилися, що силами невеликого колективу — у школі 115 учнів і 15 учителів — можна доглядати таке господарство.

— Лопатого, звичайно, такий город не скопати, — усміхається Петро Іванович. — У нас техніка: три трактори, один зернозбиральний комбайн, плуги, інший

сільськогосподарський реманент. Із списаних вузлів і агрегатів, випрошених у сусідніх господарств, самотужки склали спершу трактор, а тоді — зернозбиральний комбайн.

Щоправда, якщо не золоті руки директора, якого знання техніки, на таке гід було б сподіватися. Поруч з ним постійно працювали учителі. Підставляли плечі й батьки-механізатори. Багато допомагав Михайло Волосенко, рідний брат директора.

Не обійшлося, щоправда, без курйозу. Коли мешканці сусіднього села побачили, що їх колишній

трактор «ожив» і працює на шкільному полі, стали поперек дороги з вимогою: поверніть нашу техніку!..

Минулий рік виявився не дуже щедрим на врожай, та все ж 60 тонн зерна школа припслася. Нині директор сушить голову над тим, як ним розпорядитися: дизельне паливо для посівної придбати треба, без засобів захисту рослин також не обійтись, а ще слід замінити на нові деякі запчастини. Та найголовніше, що він має зробити, — розрахуватися з учителями. Заборгував перед ними директор. Хоч і не в власної вини.

Торік за наказом райно їхньої школи, як мовиться, зникли раптом: перевели із середньої у неповну середню. Старшокласники по науку мали б ходити, як вони кажуть, «на багаті села». Порадившись між собою, учителі вирішили продовжувати, як і раніше, вести уроки у старших класах. Зробили це, звичайно, в інтересах дітей. Самі ж мають працювати безоплатно. Ось і надумав Волосенко бодати частково розрахуватися з ними натуроплатою — зерном.

І навіщо він завляв на свої плечі стільки зайвих клопотів? Міг же, скажімо, як дехто, сидіти склавши руки й обурюватися з приводу нищівної ситуації з фінансуванням освіти. А він натомість підкупався про інше. З'явився три роки тому власна зароблена копійка з першого урожаю — відремонтували одне навчальне приміщення. З часом — друге й третє. Підвели воду.

Освіта

Змонтували систему парового опалення. Облицювали кахлем ідально.

Хоч як прикро, школі Волосенка навряд чи вдасться, як він висловився, міцно стати на ноги. Незважаючи на обурення батьків і вчителів, їх алма-матер, найомірніше, з наступного навчального року перестануть фінансувати. Принаймні так стверджував у розмові зі мною завідувач райно Станіслав Барук: «Ми нічого відіяти не можемо. Бюджетних коштів ледве вистачає для утримання в кожному селі тільки однієї школи».

Слід пояснити: Новий Пиків і Старий Пиків належать до однієї сілради, хоча колективних сілспідприємств тут два. Школи також два. Сілрада, з певних міркувань, дала згоду на закриття саме школи в Новому Пиківі...

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Коментар начальника обласного управління освіти Олександра Шестопалюка:

— Я все-таки сподіваюся, що

здоровий глузд керівників на місцях перемаже. Бо тільки вони можуть врятувати ситуацію. Освітянам зробити це не під силу. Тоді ми реорганізували мережу навчальних закладів: об'єднали всі малокласні класи, змінили статус тих шкіл, де у випускних класах кількість учнів була менша за нормативну. Тим часом фінансування нам знову «зрізали» порівняно з попереднім роком на 6,2 млн. гривень. А сума передбачених у бюджеті коштів приблизно у три рази менша від потреби. Тому, повторюю, без підтримки на місцях нам не обійтись.

До речі, функції нашого управління зведені переважно до інспектування навчально-виховного процесу. Решту турбот про школу перекалено на плечі виконавчих комітетів сілських, селищних, міських рад. Принаймні так записано у законі «Про місцеве самоврядування в Україні». Щоправда, у них за коштами також не густо.

От і залишається школа, як та дитина у семі нянюк...

Стипендії відмінникам

запровадили у Долинській Кіровоградської області.

Ще на початку січня міська рада прийняла рішення про матеріальне заохочення найстаріших учнів 7–11 класів загальноосвітньої школи. Для кожного навчального закладу запроваджено по три грошові стипендії (25, 20 і 15 гривень), які щомісяця виплачують дітям із міського бюджету. Стипендіатів визначають педагогічні ради колективів шкіл. Основна вимога — відмінне навчання і активна участь у громадській роботі.

Нещодавно за результатами січня перші дванадцять щасливчиків уже отримали винагороду.

Олег БОНДАР.

Кіровоградська область.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності»

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №21, ст.296; 1995 р., №13, ст.85, №28, ст.202) такі зміни:

1. У статті 1: абзац четвертий замінити абзацями четвертим та п'ятим такого змісту:

«органи державної влади — міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, регулювання ринку цінних паперів, державні органи приватизації, місцеві органи виконавчої влади;

органи адміністративно-господарського управління та контролю — об'єднання підприємств, інші суб'єкти господарювання, громадські організації при виконанні ними функцій управління та контролю в межах делегованих їм повноважень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування».

У зв'язку з чим абзаці п'ятий — дев'ятий вважатимуться абзацями шостим — одинадцятим; в абзаці восьмому слова «і порушення» замінити словами «або порушення»;

абзац одинадцятий викласти в такій редакції:

«суб'єкт господарювання — юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, яка займається діяльністю з виробництва, реалізації, придбання товарів, інших господарських діяльностей; будь-яка юридична або фізична особа, яка здійснює контроль над суб'єктами господарювання, група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності»;

доповнити статтю абзацями такого змісту:

«інформація — відомості в будь-якій формі та вигляді, на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відеофільми, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості;

контроль — вирішальний вплив юридичної або фізичної особи на господарську діяльність суб'єкта господарювання, який здійснюється, зокрема, закладаючи: право володіння чи користування всіма активами або їх значною частиною; «інформація — відомості в будь-якій формі та вигляді, на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відеофільми, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості;

контроль — вирішальний вплив юридичної або фізичної особи на господарську діяльність суб'єкта господарювання, який здійснюється, зокрема, закладаючи: право володіння чи користування всіма активами або їх значною частиною;

доповнити статтю абзацями такого змісту:

«інформація — відомості в будь-якій формі та вигляді, на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відеофільми, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості;

1. Частину другу статті 12 викласти в такій редакції:

«Формування кошторисної нормативної

праву, яке забезпечує вирішальний вплив на формування складу, результати голосування та рішення органів управління суб'єкта господарювання; укладенню угод, які дають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові для виконанняказівки або виконувати функції органу управління суб'єкта господарювання; заміненню посади керівника, заступника керівника спостережної ради чи правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особою, яка вже обіймає одну чи кілька із зазначених посад в інших суб'єктах господарювання; займанню більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів суб'єкта господарювання особами, які вже обіймають одну чи кілька із зазначених посад в іншому суб'єкті господарювання».

2. У пункті 4 статті 2 слова «або беруть участь Україна» замінити словами «згода на обов'язковість якої надана Верховною Радою України».

3. У статті 4: в абзацах третьому — п'ятому слова «з метою» замінити словами «що призвели або можуть призвести до»;

в абзацах сьомому та восьмому слово «приводить» замінити словами «привело або може призвести»;

4. У статті 5: назву та абзац перший статті викласти в такій редакції:

«Стаття 5. Антиконтурентні узгоджені дії

Антиконтурентними узгодженими діями визнаються погоджені дії (угоди), що призвели або можуть призвести до»;

в абзаці третьому слова «розподілу» з «з метою» замінити відповідно словами «розподілу та «що призвели або можуть призвести до».

5. У статті 6: у пункті 1:

в абзаці другому слова «з метою» замінити словами «що призвели або можуть призвести до»;

в абзацах четвертому та шостому слово «приводить» замінити словами «привело або може призвести»;

пункт 2 викласти в такій редакції:

«2. Дискримінацією суб'єктів господарювання визнається також укладення між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю, а також між цими органами та суб'єктами господарювання угод, а також надання цими органами повноважень фізичним чи юридичним особам для провадження дій, передбачених пунктом 1 цієї статті».

6. Стаття 7 викласти в такій редакції:

«Стаття 7. Недобросовісна конкуренція

Правові засади захисту від недобросовісної конкуренції визначаються Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

7. Статтю 9 викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Антимонopolний комітет України

Структура, компетенція, організація діяльності та підзвітність Антимонopolного комітету України визначаються Законом України «Про Антимонopolний комітет України».

8. У статті 13: слова «службові» замінити словами «посадові»;

доповнити статтю після слів «іншу інформацію» словами «в тому числі інформацію з обмеженим доступом».

9. Статті 14 і 15 викласти в такій редакції:

«Стаття 14. Контроль за створенням, реорганізацією (злиттям, приєднанням), ліквідацією суб'єктів господарювання

З метою запобігання монополізму становили окремих суб'єктів господарювання на ринку (монополізація товарних ринків) створення, реорганізація (злиття, приєднання), ліквідація суб'єктів господарювання, створення асоціацій, концернів, міждержавних, регіональних та інших об'єднань підприємств, перетворення органів державної влади, органів місцевого самоврядування та органів адміністративно-господарського управління та контролю в зазначені об'єднання, вступ одного або декількох суб'єктів господарювання в об'єднання у випадках, передбачених законодавством, здійснюються за умови одержання згоди на це Антимонopolного комітету України.

Стаття 15. Контроль за придбанням, передачею в оренду майна

Придбання чи набуття будь-яким іншим способом у власності, одержання в управління (користування) часток (акцій, паїв), а також активів (майна) у вигляді цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх структурних підрозділів, оренда цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх структурних підрозділів здійснюються суб'єктами господарювання у випадках, передбачених законодавством, за умови одержання згоди на це Антимонopolного комітету України».

10. У пункті 1 та в абзаці першому пункту 3 статті 16 вставити та «постанова» замінити словом «рішення».

11. У статті 19: у частині першій:

в абзаці другому цифри «4—7» замінити цифрами «4—6»;

доповнити частину після абзацу другого новим абзацом такого змісту:

«створення, реорганізацію (злиття, приєднання), ліквідацію суб'єктів господарювання (у тому числі господарського товариства, асоціації, концерну або іншого об'єднання підприємств), вступ одного або декількох суб'єктів господарювання в об'єднання, придбання чи набуття будь-яким іншим способом у власності, одержання в управління (користування) часток (акцій, паїв) та активів (майна) у вигляді цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх

структурних підрозділів, а також в оренду цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх структурних підрозділів без згоди на це Антимонopolного комітету України, адміністративних колегій, державних уповноважених і територіальних відділень Антимонopolного комітету України у випадках, якщо законодавством передбачено необхідність одержання такої згоди, — у розмірі до 5 відсотків виручки суб'єктів господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що перевищує року, в якому накладалася штраф».

У зв'язку з чим абзац третій вважатиметься четвертим;

у частині другій слова «в абзаці другому» замінити словами «в абзаці другим та третьому частини першої», слова «в абзаці третьому» замінити словами «в абзаці четвертому частини першої»; частину третю викласти в такій редакції:

«Рішення про накладення штрафів у розмірах понад тисячу неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймаються виключно Антимонopolним комітетом, адміністративними колегіями на їх засіданнях».

12. У статті 20:

у назві статті слова «службових осіб» замінити словами «посадових осіб»;

абзац перший частини першої викласти в такій редакції:

«Посадові особи органів державної влади, органів місцевого самоврядування та органів адміністративно-господарського управління та контролю, підприємств, установ, організацій, а також громадяни, які займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи, несуть адміністративну відповідальність згідно з чинним законодавством за».

13. У статті 21 цифри «4, 5 і 7» замінити цифрами «4 і 5».

14. Статтю 22 викласти в такій редакції:

«Стаття 22. Відшкодування збитків

Збитки, заподіяні зловживанням монополістичним становищем, антиконкурентними узгодженими діями, дискримінацією суб'єктів господарювання органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю, підлягають відшкодуванню в порядку, передбаченому цивільним законодавством України».

15. Назву розділу II після слова «справ» доповнити словами «та заяв».

16. Доповнити Законом статтями 231 та 232 такого змісту:

«Стаття 231. Розгляд заяв про надання згоди на створення, реорганізацію та ліквідацію суб'єктів господарювання

Антимонopolний комітет України, адміністративні колегії, державні уповноважені та територіальні відділення Антимонopolного комітету України в межах своїх компетенцій розглядають заяви про надання згоди на створення, реорганізацію (злиття, приєднання), лік-

відацію суб'єктів господарювання (у тому числі господарського товариства, асоціації, концерну та іншого об'єднання підприємств), вступ одного або декількох суб'єктів господарювання в об'єднання, придбання чи набуття будь-яким іншим способом у власності, одержання в управління (користування) часток (акцій, паїв) та активів (майна) у вигляді цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх структурних підрозділів, а також в оренду цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх структурних підрозділів і за результатом розгляду приймають рішення в порядку, передбаченому законодавством.

Стаття 232. Збір за подання заяви про надання згоди на створення, реорганізацію (злиття, приєднання), ліквідацію суб'єктів господарювання

За подання заяви про надання згоди на створення, реорганізацію (злиття, приєднання), ліквідацію суб'єктів господарювання (у тому числі господарського товариства, асоціації, концерну та іншого об'єднання підприємств), вступ одного або декількох суб'єктів господарювання в об'єднання, придбання чи набуття будь-яким іншим способом у власності, одержання в управління (користування) часток (акцій, паїв) та активів (майна) у вигляді цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх структурних підрозділів, а також в оренду цілісних майнових комплексів суб'єктів господарювання чи їх структурних підрозділів справляється збір.

Суми зазначених зборів розподіляються у такому співвідношенні: п'ятдесят відсотків сум зборів зараховуються до Державного бюджету України, п'ятдесят відсотків — державному органу на покриття витрат, понесених цим органом на розгляд заяв, проведення експертизи тощо.

Перелік зборів, їх розмір, строки і порядок сплати визначаються Кабінетом Міністрів України.

17. У тексті Закону слова «органи влади і управління», «чинне законодавство України», «чинне законодавство» у всіх відмінках замінити відповідно словами «органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи адміністративно-господарського управління та контролю», «законодавство України», «законодавство» у відповідних відмінках, слова «підприємство», «господарюючий суб'єкт» у всіх відмінках замінити словами «суб'єкт господарювання» у відповідних відмінках, слова «підприємств» (крім слова «підприємств» у абзаці шостому статті 1), «господарюючі суб'єкти (підприємств)», «господарюючі суб'єкти» у всіх відмінках замінити словами «суб'єкти господарювання» у відповідних відмінках.

18. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 3 березня 1998 року. № 154/98-ВР.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону Української РСР «Про ціни і ціноутворення»

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону Української РСР «Про ціни і ціноутворення» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1990 р., №52, ст.650; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №17, ст.209) такі зміни:

1. Частину другу статті 12 викласти в такій редакції:

«Формування кошторисної нормативної

бази, визначення порядку її застосування в будівництві, контроль за дотриманням замовниками, проектними, будівельно-монтажними організаціями та іншими учасниками інвестиційної діяльності нормативних документів і нормативів обчислення вартості будівництва об'єктів, що споруджуються із залученням коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки

Крим, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій, здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань містобудування і архітектури».

2. Частину першу статті 14 після слів «державної дисципліни ціни» доповнити словами «та діючого порядку визначення вартості будівництва, що здійснюється із залу-

ченням коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій».

3. У Законі слова «Українська РСР» і «Рада Міністрів Української РСР» у всіх відмінках замінити словами «Україна» і «Кабінет Міністрів України» у відповідних відмінках, а слова «народних депутатів» виключити.

11. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 5 березня 1998 року. № 184/98-ВР.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України
«Про податок на додану вартість»

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про податок на додану вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., №21, ст.156, №37, ст.239, №38, ст.250, №47, ст.294, №51, ст.305, ст.307; із змінами, внесеними законами України від 19 листопада 1997 року, 23 грудня 1997 року та 30 грудня 1997 року) такі зміни:

1. Пункт 3.2 статті 3 доповнити підпунктом 3.2.10 такого змісту:

«3.2.10. безоплатної передачі у комунальну власність об'єктів соціальної сфери, житлового фонду разом з об'єктами інженерної інфраструктури, які перебувають на балансі платників податку, якщо такі операції здійснюються відповідно до Державної програми приватизації чи за рішеннями Кабінету Міністрів України, місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад, прийнятих у межах їх повноважень».

2. У статті 4: пункт 4.2 після слів «бартерних (товарообмінних) операцій» доповнити словами «здійснення операцій з безоплатної передачі товарів (робіт, послуг)», а після слів «пов'язаних з продажем особі» доповнити словами «чи суб'єкту підприємницької діяльності, який не зареєстрований як платник податку»;

абзац перший пункту 4.7 після слів «не зареєстрованих платниками податку» доповнити словами «а конфіскованого або безхазяйного майна, переданого уповноваженими державними органами для його реалізації у встановленому законодавством порядку»;

3. Підпункт 5.1.15 пункту 5.1 статті 5 після слів «надання послуг з поховання» доповнити словами «за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України».

4. У підпункті 7.7.3 пункту 7.7 статті 7: у абзаці першому слова «за звітним періодом» замінити словами «після подачі декларації»;

у абзаці другим слово «наступних» виключити.

5. Статтю 11 доповнити пунктом 11.22 такого змісту:

«11.22. Сума податку на додану вартість, сплачена по операції з відпуску матеріальних цінностей, які були закладені до державного матеріального резерву згідно з договорами, укладеними до 1 січня 1998 року, використовується Державним комітетом України по матеріальних резервах виключно на закладення матеріальних цінностей до державного резерву з метою підтримки незнижувального запасу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.
м. Київ, 4 березня 1998 року.
№ 169/98-ВР.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів
України щодо виробництва та реалізації
алкогольних напоїв

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести зміни до таких законів України: 1. Абзац п'ятий статті 1 Закону України «Про акцизний збір на алкогольні напої та потююні вироби» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., №40, ст.297; 1997 р., №45, ст.287) викласти в такій редакції:

«алкогольні напої — продукти, одержані шляхом спиртового бродиння цукровистих матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць, які відносяться до товарних груп Гармонізованої системи опису та кодування товарів під кодами 22 04, 22 05, 22 06, 22 08».

2. Абзац шостий статті 1 Закону України «Про державне регулювання виробництва і торгівлі спиртом етиловим, коньяком і плодівим, алкогольними напоями та потююніми виробами» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., №46, ст.345) викласти в такій редакції: «алкогольні напої — продукти, одержані шляхом спиртового бродиння цукровистих матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць, які відносяться до товарних груп Гармонізованої системи опису та кодування товарів під кодами 22 04, 22 05, 22 06, 22 08».

III. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Встановити, що маркування алкогольних напоїв з вмістом спирту етилового від 1,2 до 8,5 відсотка об'ємних одиниць, які вироблені в Україні, не проводиться.

3. Кабінету Міністрів України у місячний термін привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом.

Президент України Л. КУЧМА.
м. Київ, 5 березня 1998 року.
№ 182/98-ВР.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про запобігання
захворюванню на СНІД та соціальний захист населення»

Верховна Рада України постановляє:

Внести зміни до Закону України «Про запобігання захворюванню на СНІД та соціальний захист населення» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №11, ст.152), виклавши його в такій редакції:

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про запобігання захворюванню на
синдром набутого імунodefіциту (СНІД)
та соціальний захист населення

Синдром набутого імунodefіциту (СНІД) — особливо небезпечна інфекційна хвороба, що викликається вірусом імунodefіциту людини (ВІЛ) і через відсутність у даний час специфічних методів профілактики та ефективних методів лікування призводить до смерті. Масове розповсюдження цієї хвороби в усьому світі та в Україні створює загрозу особистості, громадській та державній безпеці, спричиняє важкі соціально-економічні та демографічні наслідки, що зумовлює необхідність вжити спеціальних заходів щодо захисту прав і законних інтересів громадян та суспільства.

Боротьба з цією хворобою є одним з пріоритетних завдань держави в галузі охорони здоров'я населення. Цей Закон відповідно до норм міжнародного права та рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я визначає порядок правового регулювання діяльності, спрямованої на запобігання поширенню ВІЛ-інфекції в Україні, та відповідні заходи соціального захисту ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД.

РОЗДІЛ І
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

ВІЛ-інфекція — захворювання, викликане вірусом імунodefіциту людини (ВІЛ);

ВІЛ-інфіковані — особи, в організмі яких виявлено вірус імунodefіциту людини. До категорії ВІЛ-інфікованих належать як особи без клінічних проявів хвороби (носії ВІЛ), так і хворі на СНІД;

СНІД (синдром набутого імунodefіциту людини) — кінцева стадія ВІЛ-інфекції;

хворі на СНІД — особи з різноманітними патологічними проявами, зумовленими глибоким ураженням імунної системи вірусом імунodefіциту людини.

Стаття 2. Державна політика у сфері боротьби із захворюванням на СНІД реалізується шляхом організації виконання цього Закону, інших нормативно-правових актів України, а також розробкою, фінансуванням та матеріальним забезпеченням реалізації відповідних загальнодержавних, регіональних та місцевих програм, що передбачають систему заходів щодо профілактики поширення ВІЛ-інфекції, інформування та навчання населення, спеціальну підготовку медичного персоналу, проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, розвиток міжнародного співробітництва у цій сфері.

Стаття 3. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надала Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що містяться в цьому Законі, то застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 4. Держава гарантує: забезпечення постійного епідеміологічного контролю за поширенням ВІЛ-інфекції на території України;

доступність, якість, ефективність медичного огляду з метою виявлення ВІЛ-інфекції (далі — медичного

огляду), в тому числі анонімного, з наданням попередньої та наступної консультативної допомоги, а також забезпечення безпеки такого медичного огляду для обстежуваної особи та персоналу, який його проводить; регулярне та повне інформування населення, в тому числі через засоби масової інформації, про причини зараження, шляхи передачі ВІЛ-інфекції, заходи та засоби профілактики, необхідні для запобігання зараженню цією хворобою та її поширенню;

включення до навчальних програм середніх, професійно-технічних та вищих закладів освіти спеціальної тематики з питань профілактики захворювання на СНІД;

забезпечення доступності для населення засобів профілактики, що дають можливість запобігти зараженню і поширенню ВІЛ-інфекції статевим шляхом;

забезпечення запобігання поширенню ВІЛ-інфекції серед осіб, які вживають наркотичні засоби шляхом ін'єкцій, зокрема створенням умов для заміни використаних ін'єкційних голків і шприців на стерильні;

обов'язкове тестування з метою виявлення ВІЛ-інфекції крові (її компонентів), отриманої від донорів крові та донорів інших біологічних рідин, клітин, тканин і органів людини, що використовуються в медичній практиці та наукових дослідженнях;

сприяння діяльності, спрямованій на формування у населення стереотипів безпечної сексуальної поведінки та на усвідомлення високого ризику зараження ВІЛ-інфекцією при ін'єкційному способі вживання наркотичних засобів;

соціальний захист ВІЛ-інфікованих, хворих на СНІД, членів їх сімей і медичних працівників, зайнятих у сфері боротьби із захворюванням на СНІД, а також подання ВІЛ-інфікованим і хворим на СНІД усіх видів медичної допомоги в порядку, визначеному цим Законом та іншими нормативно-правовими актами;

безпечку лікувально-діагностичного процесу пацієнтам та медичному персоналу в державних закладах охорони здоров'я, державний санітарно-епідеміологічний нагляд за безпекою цього процесу в закладах охорони здоров'я усіх форм власності, а також за виконанням заходів, спрямованих на запобігання поширенню ВІЛ-інфекції при здійсненні приватної медичної практики, наданні громадянам косметичних, перукарських та інших послуг, пов'язаних із порушенням цілості шкіри чи слизових оболонок;

сприяння благодійній діяльності, спрямованій на профілактику розповсюдження ВІЛ-інфекції, боротьбу зі СНІДом та соціальний захист населення.

Стаття 5. Фінансування загальнодержавної, регіональних та місцевих програм з профілактики захворювання на СНІД та соціального захисту ВІЛ-інфікованих здійснюється відповідно за рахунок:

коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів;

коштів цільових фондів;

благодійних внесків;

інших джерел фінансування, не заборонених законами України.

Стаття 6. Заходи щодо боротьби із захворюванням на СНІД можуть брати участь об'єднання громадян (у тому числі міжнародні), а також приватні особи (включаючи іноземців), які займаються благодійною

діяльністю.

Спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, на який покладатися управління та міжвідомча координація у сфері боротьби із захворюванням на СНІД, є Міністерство охорони здоров'я України.

РОЗДІЛ ІІ
УМОВИ І ПОРЯДОК МЕДИЧНОГО ОГЛЯДУ
З МЕТОЮ ВИЯВЛЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ.
ОБЛІК ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ ТА ХВОРИХ НА
СНІД, ПОДАВАННЯ ІМ МЕДИЧНОЇ
ДОПОМОГИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МЕДИЧНОГО
НАГЛЯДУ ЗА НИМИ

Стаття 7. Громадянин України, іноземець та особи без громадянства, які постійно проживають або на законних підставах тимчасово перебувають на території України, мають право на:

медичний огляд з метою виявлення зараження вірусом імунodefіциту людини;

одержання офіційного висновку про результати такого медичного огляду та кваліфікованих рекомендацій щодо запобігання розповсюдженню ВІЛ-інфекції.

Право проведення медичного огляду та видачі офіційних висновків про його результати надається лише державним і комунальним закладам охорони здоров'я, що мають відповідно обладнані спеціальні лабораторії, акредитовані у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Медичний огляд проводиться добровільно.

Медичний огляд неповнолітніх віком до 18 років і осіб, визнаних у встановленому законом порядку недієздатними, може проводитися на прохання чи за згодою їх законних представників, які мають право бути присутніми при проведенні такого огляду.

Медичний огляд громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають на території України або яким надало статус біженців, здійснюється безоплатно. Порядок оплати медичного огляду інших категорій іноземців визначається законодавством та відповідними міжнародними договорами України.

Особа, яка пройшла медичний огляд, має право на повторний огляд у будь-який час у тому ж або, за своїм вибором, в іншому акредитованому в установленому порядку закладі охорони здоров'я.

Стаття 8. За бажанням особи, яка звернулася до закладу охорони здоров'я для проведення медичного огляду, такий огляд може бути проведено анонімно.

Відомості про результати медичного огляду, наявність чи відсутність ВІЛ-інфекції в особи, яка пройшла медичний огляд, є конфіденційними та становлять лікарську таємницю. Передача таких відомостей дозволяється тільки особі, до якої вони стосуються, а у випадках, передбачених законами України, також законним представникам цієї особи, закладам охорони здоров'я, органам прокуратури, слідства, дізнання та суду.

Стаття 9. Особи, в якій за даними медичного огляду виявлено ВІЛ-інфекцію, повідомляється про це працівником закладу охорони здоров'я, в якому проведено огляд, з урахуванням вимог цього Закону щодо конфіденційності зазначеної інформації. Одноразово ВІЛ-інфікованому повідомляється про необхідність дотримання профілактичних заходів, спрямованих на недопущення розповсюдження ВІЛ-інфекції, про гарантії дотримання прав і свобод ВІЛ-інфікованих, а також про кримінальну відповідальність за заволо-

ме поставлення в небезпеку зараження та зараження інших осіб вірусом імунodefіциту людини.

У разі виявлення ВІЛ-інфекції у неповнолітньому віком до 18 років, а також у осіб, визначених у встановленому законом порядку недієздатними, працівник закладу охорони здоров'я, в якому проведено медичний огляд, повідомляє про це батьків або інших законних представників зазначених осіб.

Порядок повідомлення обстеженим особам про результати медичного огляду та видачі їм відповідних офіційних висновків встановлюється Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 10. Обов'язковому лабораторному дослідженню на наявність ВІЛ-інфекції підлягає кров (її компоненти), отримана від донорів крові (її компонентів) та донорів інших біологічних рідин, клітин, тканин та органів людини.

Переливання крові (її компонентів), а також використання інших біологічних рідин, клітин, органів, тканин у медичних цілях дозволяється лише після обов'язкового лабораторного дослідження крові донорів на ВІЛ-інфекцію.

У невідкладних випадках, коли існує реальна загроза життю людини та єдиним засобом врятування хворого є термінове переливання крові, а належним чином перевіреної донорської крові немає, за згодою хворого або його законного представника допускається переливання неперевіреної на ВІЛ-інфекцію крові. При цьому хворий або його законний представник мають бути попереджені про можливий ризик зараження. Якщо усвідомлену згоду хворого отримати неможливо, рішення про переливання неперевіреної на ВІЛ-інфекцію крові приймається консилиумом лікарів, а при неможливості скликання консилиуму — лікарем, який подає допомогу. Факт переливання неперевіреної на наявність ВІЛ-інфекції крові та згода хворого на проведення такого медичного втручання обов'язково письмово фіксуються в медичній документації хворого, а зразок цієї крові має бути терміново напісланий для відповідного лабораторного дослідження.

Стаття 11. Дипломатичні представництва та консульські установи України видають візу на в'їзд в Україну іноземцям та особам без громадянства, які прибувають в Україну на строк понад три місяці, за умови пред'явлення ними документа про відсутність у них ВІЛ-інфекції, якщо інше не встановлено міжнародними договорами України.

Вимоги до зазначеного документа встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Облік ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають або на законних підставах тимчасово перебувають на території України, а також медичний нагляд за зазначеними особами забезпечують відповідні державні та комунальні заклади охорони здоров'я, визначені Міністерством охорони здоров'я України.

Облік, реєстрація ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД громадян та медичний нагляд за ними повинні здійснюватися з дотриманням принципів конфіденційності та поваги до особистих прав і свобод людини, визначених законами та міжнародними договорами України.

Подання медичної допомоги ВІЛ-інфікованим і хворим на СНІД громадянам України, іноземцям та особам без громадянства здійснюється на загальних підставах у порядку, встановленому законодавством та відповідними міжнародними договорами України.

Стаття 13. Правила медичного огляду з метою виявлення ВІЛ-інфекції, обліку ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД та медичного нагляду за такими особами затверджуються Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ III НАСЛІДКИ ВИЯВЛЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ ОСІБ

Стаття 14. У разі одержання від закладу охорони здоров'я інформації про зараження вірусом імунodefіциту лю-

дини і попередження про необхідність дотримання профілактичних заходів з метою запобігання розповсюдженню ВІЛ-інфекції та про кримінальну відповідальність за заведомо поставлення в небезпеку зараження або зараження іншої особи (осіб) ВІЛ-інфіковані зобов'язані письмово засвідчити факт одержання зазначеної інформації та попередження.

Стаття 15. ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД особи зобов'язані: вживати заходів щодо запобігання поширенню ВІЛ-інфекції, запропонованих закладами охорони здоров'я згідно з частиною першою статті 9 цього Закону;

повідомити осіб, які були з ними у статевих контактах до виявлення факту інфікованості, про можливість їх зараження;

відмовитися від донорства крові, її компонентів, інших біологічних рідин, клітин, органів і тканин для використання їх у медичній практиці.

Стаття 16. ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД іноземці, а також особи без громадянства, які не виконують запропонованих закладами охорони здоров'я профілактичних заходів щодо недопущення розповсюдження ВІЛ-інфекції та своєю поведінкою створюють загрозу здоров'ю інших осіб, можуть бути видворнені за межі України в порядку, встановленому Законом України «Про правовий статус іноземців».

РОЗДІЛ IV СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ОСІБ, ІНФІКОВАНИХ ВІРУСОМ ІМУНОДЕФІЦИТУ ЛЮДИНИ, ХВОРИХ НА СНІД ТА ЧЛЕНІВ ІХ СІМЕЙ

Стаття 17. ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД громадяни України користуються всіма правами та свободами, передбаченими Конституцією та законами України, іншими нормативно-правовими актами України.

Крім загальних прав і свобод, вони мають право також на:

відшкодування збитків, пов'язаних з обмеженням їх прав, яке мало місце внаслідок розголошення інформації про факт зараження цих осіб вірусом імунodefіциту людини;

безоплатне забезпечення ліками, необхідними для лікування будь-якого наявного у них захворювання, засобами особистої профілактики та на психосоціальну підтримку;

безоплатний проїзд до місця лікування і зворотному напрямку за рахунок лікувальної установи, яка видала направлення на лікування;

користування ізольованою жиллою кімнатою.

Учасці ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД осіб у випробуваннях медичних засобів і методів, науковому медичному або навчальному процесі, фотографуванні, відео- та кінозйомках проводиться тільки за їх згодою.

Використання крові та інших біологічних матеріалів ВІЛ-інфікованих або хворих на СНІД осіб для наукових досліджень проводиться лише за їх згодою і передбачає компенсацію в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Забороняється відмова у прийнятті до лікувальних закладів, у подання медичної допомоги, ушеслення інших прав осіб на підставі того, що вони є ВІЛ-інфікованими чи хворими на СНІД, а також ушеслення прав їх рідних і близьких на цій підставі.

Стаття 19. Неправомірні дії посадових осіб, які порушують права ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД, їх рідних і близьких, можуть бути оскаржені до суду.

Стаття 20. Особи, заражені яким ВІЛ-інфекцією сталося внаслідок виконання медичних маніпуляцій, мають право на відшкодування в судовому порядку завданої їм здоров'ю шкоди за рахунок винної особи.

Положення частини першої цієї статті не поширюються на випадки зараження хворих при переливанні неперевіреної на ВІЛ-інфекцію крові за дотримання умов, передбачених частиною третьою статті 10 цього Закону.

Стаття 21. Батьки дітей, інфікованих вірусом імунodefіциту людини або хворих на СНІД, та особи, які їх заміняють, мають право на: спільне перебування в стаціонарі з дітьми віком до 14 років із звільнен-

ням на цей час від роботи з виплатною допомогою по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною;

збереження за одним із батьків у разі звільнення його з роботи у зв'язку з доглядом за дитиною віком до 16 років безперервного трудового стажу для нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності за умови влаштування на роботу до досягнення дитиною зазначеного віку.

Стаття 22. Матері, які мають дітей віком до 16 років, заражених вірусом імунodefіциту людини або хворих на СНІД, мають право на одержання щорічної відпустки у літній чи інший зручний для них час. У разі відсутності матері та виховання такої дитини батьком або іншою особою це право надається зазначеним особам.

Стаття 23. Дітям віком до 16 років, інфікованим вірусом імунodefіциту людини або хворим на СНІД, признається щомісячна державна допомога у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають чи на законних підставах тимчасово перебувають на території України, мають право на соціальний захист у порядку та обсягах, визначених законодавством України та відповідними міжнародними договорами України.

РОЗДІЛ V СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ІНШИХ ОСІБ, ВИКОНАНИХ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЯКИХ ПОВ'ЯЗАНЕ З РИЗИКОМ ІНФІКУВАННЯ ВІРУСОМ ІМУНОДЕФІЦИТУ ЛЮДИНИ

Стаття 25. Зараження вірусом імунodefіциту людини медичних і фармацевтичних працівників при виконанні ними професійних обов'язків належить до професійних захворювань.

Стаття 26. Працівники, зайняті поданням медичної допомоги населенню, проведенням лабораторних і наукових досліджень з проблем ВІЛ-інфекції, виробництвом біологічних препаратів для діагностики, лікування і профілактики ВІЛ-інфекції та СНІДу, підлягають обов'язковому страхуванню за рахунок власника (уповноваженого ним органу) закладу охорони здоров'я на випадок інфікування вірусом імунodefіциту людини при виконанні ними службових обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції.

Категорії працівників, які підлягають обов'язковому страхуванню, та порядок страхування встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 27. Медичні працівники, які були заражені вірусом імунodefіциту людини або захворіли на СНІД внаслідок виконання професійних обов'язків, мають право на щорічне безкоштовне одержання путівки для санаторно-курортного лікування в спеціалізованих оздоровчих закладах міністерства та інших центральних органів виконавчої влади, до сфери управління яких належать відповідні медичні служби, а також право на щорічну відпустку загальною тривалістю 36 календарних днів з використанням її у літній або інший зручний для них час.

Стаття 28. Медичні працівники, які були заражені вірусом імунodefіциту людини або захворіли на СНІД внаслідок виконання професійних обов'язків, мають право на першочергове поліпшення житлових умов в порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 29. Працівникам, зайнятим поданням медичної допомоги особам, інфікованим вірусом імунodefіциту людини або хворим на СНІД, лабораторною діагностикою ВІЛ-інфекції, проведенням наукових досліджень з використанням інфікованого матеріалу, виробництвом біологічних препаратів для діагностики, лікування та профілактики СНІДу, встановлюється доплата до заробітної плати, надається право на пенсію за віком на пільгових умовах та щорічну додаткову відпустку в порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 30. Власник (уповноважений ним орган) закладу охорони здоров'я, персонал якого проводить діагностичні дослідження на ВІЛ-інфекцію, подає лікувальну допомогу ВІЛ-інфікованим та хворим на СНІД, а також контактує з кров'ю та іншими матеріалами від інфікованих осіб, зобов'язаний забезпечити працівників необхідними засобами захисту згідно з переліком та нормативами, встановленими Кабінетом Міністрів України, а також умови для проходження за бажанням таких працівників медичних оглядів з метою виявлення зараження ВІЛ-інфекцією.

При проведенні робіт, вказаних у частині першій цієї статті, працівники, виконання професійних обов'язків яких пов'язане з ризиком інфікування вірусом імунodefіциту людини, зобов'язані користуватися відповідними засобами захисту.

РОЗДІЛ VI ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БОРЬБИ ІЗ ЗАХВОРИВАННЯМ НА СНІД

Стаття 31. Відмова особи у реалізації її права на проведення медичного огляду з метою виявлення зараження вірусом імунodefіциту людини, проведення такого огляду без попередньої згоди особи, яка обстежується, неналежне виконання медичними та фармацевтичними працівниками або працівниками інших сфер своїх професійних обов'язків, що призвело до зараження іншої особи (або кількох осіб) вірусом імунodefіциту людини, відмова в поданні медичної допомоги ВІЛ-інфікованим або хворим на СНІД, а також розголошення відомостей про проведення медичного огляду та його результати медичними працівниками та працівниками органів, зазначених у частині другій статті 8, тягне за собою відповідальність, встановлену законом України.

Стаття 32. Завідоме поставлення в небезпеку зараження чи зараження іншої особи (або кількох осіб) вірусом імунodefіциту людини особою, яка знала про наявність у неї ВІЛ-інфекції, тягне за собою кримінальну відповідальність. Винна в цьому особа відшкодовує також витрати, що виникли у зв'язку з поданням зараженій особі медичної та соціальної допомоги, у порядку, встановленому законом України.

Стаття 33. Відшкодування збитків, завданих здоров'ю осіб, інфікованих вірусом імунodefіциту людини з вини медичних працівників або внаслідок незабезпечення безпечних умов праці власниками (уповноваженими ними органами) закладів охорони здоров'я, підприємств, установ, організацій, виконання працівниками яких своїх службових обов'язків пов'язане з ризиком інфікування вірусом імунodefіциту людини, здійснюється за рахунок винної особи в порядку, встановленому законодавством України.

РОЗДІЛ VII ПРИКІДКОВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 34. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність з нормами цього Закону вони застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

Кабінету Міністрів України протягом двох місяців: подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність з цим Законом;

привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти; відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.
м. Київ, 3 березня 1998 року.
№ 155/98-ВР.

Згідно з Регламентом Верховної Ради України, закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією.

Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)

Цей Закон визначає правові і організаційні засади функціонування системи заходів по вирішенню колективних трудових спорів (конфліктів) і спрямований на здійснення взаємодії сторін соціально-трудових відносин у процесі врегулювання колективних трудових спорів (конфліктів), що виникли між ними.

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера дії Закону

Встановлені цим Законом норми поширюються на найманих працівників та організації, утворені ними відповідно до законодавства для представництва і захисту їх інтересів, та на власників підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, а також на організації власників.

Найманий працівник — фізична особа, яка працює за трудовим договором на підприємстві, в установі та організації, в їх об'єднаннях або у фізичних осіб, які використовують найману працю.

Стаття 2. Поняття колективного трудового спору (конфлікту)

Колективний трудовий спір (конфлікт) — це розбіжності, що виникли між сторонами соціально-трудових відносин, щодо: а) встановлення нових або зміни існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту;

б) укладення чи зміни колективного договору, угоди;

в) виконання колективного договору, угоди або окремих їх положень;

г) невиконання вимог законодавства про працю.

Стаття 3. Сторони колективного трудового спору (конфлікту)

Сторонами колективного трудового спору (конфлікту) є:

а) на виробничому рівні — наймані працівники (окремі категорії найманих працівників) підприємства, установ, організації чи їх структурних підрозділів або профспілки чи інші уповноважені найманими працівниками організації та власник підприємства, установ, організації або уповноважений ним орган чи представник;

б) на галузевому, територіальному рівнях — наймані працівники підприємств, установ, організацій однієї або декількох галузей (професій) або адміністративно-територіальних одиниць чи профспілки, їх об'єднання або інші уповноважені цими найманими працівниками органи та власники, об'єднання власників або уповноважені ними органи чи представники;

в) на національному рівні — наймані працівники однієї або декількох галузей (професій) чи профспілки або їх об'єднання чи інші уповноважені найманими працівниками органи та власники, об'єднання власників або уповноважені ними органи (представники) на території більшості адміністративно-територіальних одиниць України, передбаченої частинною другою статті 133 Конституції України.

Уповноваженими найманими працівниками на представницький орган є єдиним повноважним представником найманих працівників до моменту припинення такого спору (конфлікту).

Стаття 4. Формування вимог найманих працівників, профспілок

Вимоги найманих працівників на виробничому рівні формуються і затверджуються загальними зборами (конференцією) найманих працівників або формуються шляхом збору підписів і вважаються чинними за наявності не менше ніж половини підписів членів трудового колективу підприємства, установ, організації чи їх структурного підрозділу. Разом із висунутим вимог збори (конференція) найманих працівників визначають орган чи особу, які будуть представляти їх інтереси.

Вимоги найманих працівників на галузевому, територіальному чи національному рівнях формуються і затверджуються: у випадках, коли інтереси найманих працівників представляє профспілка, об'єднання профспілок — рішенням виборного органу відповідної профспілки, об'єднання профспілок;

у випадках, коли інтереси найманих працівників представляють інші уповноважені ними організації (органи) — кон-

ференцією представників підприємств, установ, організацій, обраних зборами (конференцією) працівників підприємств, установ, організацій, які перебувають у стані трудового спору (конфлікту).

Вимоги найманих працівників, профспілки чи об'єднання профспілок оформлюються відповідним протоколом і надсилаються власнику або уповноваженому ним органу (представнику).

Стаття 5. Порядок і строки розгляду вимог найманих працівників або профспілки

Власник або уповноважений ним орган (представник) зобов'язаний розглянути вимоги найманих працівників, категорій найманих працівників, колективу працівників чи профспілки та повідомити їх представників про своє рішення у триденний строк з дня одержання вимог.

Якщо задоволення вимог виходить за межі компетенції уповноваженого власником органу (представника), він зобов'язаний надіслати їх у триденний строк з дня одержання вимог власнику або до відповідного вищестоящого органу управління, який має право прийняти рішення. При цьому строк розгляду вимог найманих працівників кожної інстанції не повинен перевищувати трьох днів.

Загальний строк розгляду вимог і прийняття рішення (з урахуванням часу пересилання) не повинен перевищувати тридцяти днів з дня одержання цих вимог власником або уповноваженим ним органом (особою) до моменту одержання найманими працівниками чи профспілкою повідомлення від власника або відповідного вищестоящого органу управління про прийняте рішення.

Рішення власника або відповідного вищестоящого органу управління викладається у письмовій формі і не пізніше наступного дня надсилається уповноваженому представницькому органу іншої сторони колективного трудового спору (конфлікту) разом із соціально-економічним обґрунтуванням.

Стаття 6. Момент виникнення колективного трудового спору (конфлікту)

Колективний трудовий спір (конфлікт) виникає з моменту, коли уповноважений представницький орган найманих працівників, категорії найманих працівників, колективу працівників або профспілки одержав від власника чи уповноваженого ним органу повідомлення про повну або часткову відмову у задоволенні колективних вимог і прийняв рішення про незгоду з рішенням власника чи уповноваженого ним органу (представника) або коли строки розгляду вимог, передбачені цим Законом, закінчилися, а відповіді від власника не надійшли.

Про виникнення колективного трудового спору (конфлікту) орган, який представляє інтереси найманих працівників або профспілки, зобов'язаний у триденний строк письмово проінформувати власника чи уповноважений ним орган (представника), місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування за місцем знаходження підприємства та Національну службу посередництва і примирення.

РОЗДІЛ II ВИРІШЕННЯ КОЛЕКТИВНОГО ТРУДОВОГО СПОРУ (КОНФЛІКТУ)

Стаття 7. Послідовність розгляду і вирішення колективного трудового спору (конфлікту)

Розгляд колективного трудового спору (конфлікту) здійснюється за питань, передбачених:

пунктами «а» і «б» статті 2 цього Закону, — примірною комісією, а в разі неприйняття рішення у строки, встановлені статтею 9 цього Закону, — трудовим арбітражем;

пунктами «в» і «г» статті 2 цього Закону, — трудовим арбітражем.

Стаття 8. Примірня комісія

Примірня комісія — орган, призначений для вироблення рішення, що може задовольнити сторони колективного трудового спору (конфлікту), та який складається із представників сторін.

Примірня комісія утворюється за ініціативою однієї із сторін на виробничому

рівні — у триденний, на галузевому чи територіальному рівні — у п'ятиденний, на національному рівні — у десятиденний строк з моменту виникнення колективного трудового спору (конфлікту) з однаковою кількістю представників сторін. Порядок визначення представників до примірної комісії визначається кожною із сторін колективного трудового спору (конфлікту) самостійно.

На час ведення переговорів і підготовки рішення примірної комісії її членам надається вільний від роботи час.

У разі потреби примірної комісії: залучає до свого складу незалежного посередника;

консультується із сторонами колективного трудового спору (конфлікту), центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими заінтересованими органами.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення роботи примірної комісії здійснюється за домовленістю сторін, а якщо сторони не досягли згоди — в рівних частках.

Стаття 9. Порядок вирішення колективного трудового спору (конфлікту) примірною комісією

Сторони колективного трудового спору (конфлікту) зобов'язані надавати примірній комісії інформацію, необхідну для ведення переговорів.

Члени примірної комісії не мають права розголошувати відомості, що є державною або іншою захищеною законом таємницею.

Колективний трудовий спір (конфлікт) розглядається виробничою примірною комісією у п'ятиденний, галузеву чи територіальною примірною комісією — у десятиденний, примірною комісією на національному рівні — у п'ятнадцятиденний строк з моменту утворення комісії. За згодою сторін ці строки можуть бути продовжені.

Рішення примірної комісії оформляється протоколом та має для сторін обов'язкову силу і виконується в порядку і строки, які встановлені цим рішенням.

Після прийняття рішення щодо вирішення колективного трудового спору (конфлікту) примірня комісія припиняє свою роботу.

Стаття 10. Незалежний посередник

Незалежний посередник — визначена за спільним вибором сторін особа, яка сприяє встановленню взаємодії між сторонами, проведеною переговорів, бере участь у виробленні примірною комісією взаємоприйнятної рішення.

Стаття 11. Трудовий арбітраж

Трудовий арбітраж — орган, який складається із залучених сторонами фахівців, експертів та інших осіб і приймає рішення по суті трудового спору (конфлікту).

Трудовий арбітраж утворюється за ініціативи однієї із сторін або незалежного посередника у триденний строк у разі:

неприйняття примірною комісією погодженого рішення щодо вирішення колективного трудового спору (конфлікту) за питань, передбачених пунктами «а» і «б» статті 2 цього Закону;

виникнення колективного трудового спору (конфлікту) за питань, передбачених пунктами «в» і «г» статті 2 цього Закону.

Кількісний і персональний склад трудового арбітражу визначається за згодою сторін. Голова трудового арбітражу обирається з числа його членів.

До складу трудового арбітражу також можуть входити народні депутати України, представники органів державної влади, органів місцевого самоврядування й інші особи.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення роботи трудового арбітражу здійснюється за домовленістю сторін, а якщо сторони не досягли згоди — в рівних частках.

Стаття 12. Порядок вирішення колективного трудового спору (конфлікту) трудовим арбітражем

Колективний трудовий спір (конфлікт) розглядається трудовим арбітражем за обов'язковою участю представників сторін, а в разі потреби — представників інших заінтересованих органів та організацій.

Трудовий арбітраж повинен прийняти рішення у десятиденний строк з дня його

створення. За рішенням більшості членів трудового арбітражу цей строк може бути продовжений до двадцяти днів.

Рішення трудового арбітражу приймається більшістю голосів його членів, оформляється протоколом і підписується усіма його членами.

Члени трудового арбітражу не мають права розголошувати відомості, що є державною таємницею або іншою захищеною законом таємницею.

Рішення трудового арбітражу про вирішення колективного трудового спору (конфлікту) є обов'язковим для виконання, якщо сторони про це попередньо домовилися.

Стаття 13. Обов'язки й права сторін колективного трудового спору (конфлікту)

Жодна із сторін колективного трудового спору (конфлікту) не може ухилитися від участі в примірній процедурі.

Сторони колективного трудового спору (конфлікту), примірня комісія і трудовий арбітраж зобов'язані використати для врегулювання колективного трудового спору (конфлікту) всі можливості, не заборонені законодавством.

Якщо примірні органи не змогли врегулювати розбіжності між сторонами, причини розбіжностей з обґрунтуванням позицій сторін у письмовій формі доводяться до відома кожної із сторін колективного трудового спору (конфлікту). У цьому разі наймані працівники або уповноважений ними орган чи профспілка мають право з метою виконання висунутих вимог застосувати усі дозволені законодавством засоби.

Стаття 14. Гарантії незалежного посередника, члена примірних комісій і трудових арбітражів

Незалежним посередником, членом примірної комісії та трудових арбітражів на час роботи у примірних органах, утворених відповідно до цього Закону, гарантується збереження місця роботи (посади) і середнього заробітку, а також на них поширюються гарантії, передбачені Кодексом законів про працю України для виборних профспілкових працівників, членів рад (правлінь) підприємств і рад трудових колективів.

Незалежному посереднику, члену примірної комісії і трудового арбітражу оплата праці в розмірі не менше середньомісячної заробітної плати та відшкодування витрат, пов'язаних з участю у примірній процедурі, провадиться за рахунок сторін колективного трудового спору (конфлікту) за домовленістю, а якщо сторони не досягли згоди — в рівних частках.

Стаття 15. Національна служба посередництва і примирення

З метою сприяння поліпшенню трудових відносин та запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів), їх прогнозування та сприяння своєчасному їх вирішенню, здійснення посередництва для вирішення таких спорів (конфліктів) Президентом України утворюється Національна служба посередництва і примирення.

Національна служба посередництва і примирення складається з висококваліфікованих фахівців та експертів з питань вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) і має свої відділення в Автономній Республіці Крим та областях.

Рішення Національної служби посередництва і примирення мають рекомендаційний характер і повинні розглядатися сторонами колективного трудового спору (конфлікту) та відповідними центральними або місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

Національна служба посередництва і примирення фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

Положення про Національну службу посередництва і примирення затверджується Президентом України.

До компетенції Національної служби посередництва і примирення відносяться: здійснення реєстрації висунутих працівниками вимог та колективних трудових спорів (конфліктів); аналіз вимог, виявлення та узагальнення причин колективних трудових спорів (конфліктів), підготовка пропозицій для їх усунення;

підготовка посередників та арбітрів, які спеціалізуються на вирішенні колективних трудових спорів (конфліктів);

формування списків арбітрів та посередників;

перевірка, в разі необхідності, повноважень представників сторін колективного трудового спору (конфлікту);

посередництво у вирішенні колективного трудового спору (конфлікту);

залучення до участі в примирних процедурах народних депутатів України, представників державної влади, органів місцевого самоврядування.

Стаття 16. Взаємодія Національної служби посередництва і примирення з

сторонами колективного трудового спору (конфлікту)

Національна служба посередництва і примирення на прохання сторін колективного трудового спору (конфлікту) пропонує кандидатури незалежних посередників, членів трудового арбітражу, координаторів роботи трудового арбітражу, направляє своїх спеціалістів, експертів для участі у роботі примирних органів.

Представники Національної служби посередництва і примирення можуть брати участь у вирішенні колективного трудового спору (конфлікту) на всіх його стадіях.

Сторони колективного трудового спору (конфлікту) після додержання передбаченої цим Законом примирної процедури мають право звернутися по сприянню у вирішенні цього спору (конфлікту) до Національної служби посередництва і примирення, яка розглядає всі матеріали і в десятиденний строк надсилає сторонам свої рекомендації.

Якщо у вимогах найманих працівників чи профспілки містяться питання, вирішення яких відповідно до законодавства віднесено до компетенції центральних або місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Національна служба посередництва і примирення надсилає свої рекомендації разом з відповідними матеріалами керівникам цих органів, які повинні їх розглянути у семиденний строк і проінформувати про прийняті ними рішення сторони колективного трудового спору (конфлікту) та Національну службу посередництва і примирення.

РОЗДІЛ III СТРАЙК

Стаття 17. Страйк

Страйк — це тимчасове колективне добровільне припинення роботи працівниками (немижд) на роботу, невиконання своїх трудових обов'язків підприємства, установи, організації (структурного підрозділу) з метою вирішення колективного трудового спору (конфлікту).

Страйк застосовується як крайній засіб (коли всі інші можливості висчерпані) вирішення колективного трудового спору (конфлікту) у зв'язку з відмовою власника або уповноваженого ним органу (представника) задовольнити вимоги найманих працівників або уповноваженого ними органу, профспілки, об'єднання профспілок чи уповноваженого нею (ними) органу.

Стаття 18. Право на страйк
Відповідно до статті 44 Конституції України ті, хто працює, мають право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів.

Порядок здійснення права на страйк встановлюється цим Законом.

Страйк може бути розпочато, якщо примирні процедури не привели до вирішення колективного трудового спору (конфлікту) або власник чи уповноважений ним орган (представник) ухилився від примирних процедур або не виконує угоди, досягнутої в ході вирішення колективного трудового спору (конфлікту).

Стаття 19. Рішення про оголошення

Рішення про оголошення страйку на підприємстві приймається за поданням органу профспілкової чи іншої організації найманих працівників, уповноваженого згідно із статтею 3 цього Закону представляти інтереси найманих працівників, загальними зборами (конференцією) найманих працівників шляхом голосування і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість найманих працівників або дві третини делегатів конференції. Рішення про оголошення страйку оформляється протоколом.

Рекомендації щодо оголошення чи неоголошення загальної або територіальної страйку приймаються на загальному або територіальному рівнях на конференції, зборах, пленумі чи іншому виборному органі представників найманих працівників та/або профспілок і наслідуються відповідним трудовим колективам чи профспілкам.

Наймани працівники підприємств та/або адміністративно-територіальних

одиниць самостійно приймають рішення про оголошення чи неоголошення страйку на своєму підприємстві.

Страйк вважається загальним чи територіальним, якщо на підприємстві, на яких оголошено страйк, кількість працюючих становить більше половини загальної кількості працюючих відповідної галузі чи території.

Нікого не може бути примушено до участі або до неучасті у страйку.

Орган (особа), який оголошує страйк, зобов'язаний письмово попередити власника або уповноважений ним орган (представника) не пізніше як за сім днів до початку страйку, а в разі прийняття рішення про страйк на безперервно діючому виробництві — за п'ять днів.

Власник або уповноважений ним орган (представник) зобов'язаний у найкоротший строк попередити постачальників і споживачів, транспортні організації, а також інші зацікавлені підприємства, установи, організації щодо рішення найманих працівників про оголошення страйку.

Місцеперебування під час страйку працівників, які беруть у ньому участь, визначається органом (особою), що керує страйком, за погодженням із власником або уповноваженим ним органом (представником).

У разі проведення зборів, мітингів, пікетів за межами підприємства орган (особа), який оголошує страйк, повинен повідомити про запланований захід місцевий орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування не пізніше ніж за три дні.

Стаття 20. Керівництво страйком

Страйк на підприємстві очолює орган (особа), що визначається загальними зборами (конференцією) найманих працівників при прийнятті рішення про оголошення страйку.

Галузевий чи територіальний страйк очолює (координує) орган (особа), визначений конференцією, зборами, пленумом чи іншим виборним органом представників найманих працівників, профспілкових чи інших організацій працівників, уповноважених представляти відповідні трудові колективи.

Орган (особа), що очолює страйк, діє під час страйку в межах прав, передбачених цим Законом, інформує працівників про хід вирішення колективного трудового спору (конфлікту).

Повноваження органу (особи) як керівника страйку припиняються, якщо сторони підписали угоду про врегулювання колективного трудового спору (конфлікту), а також у разі прийняття рішення про відміну або про припинення страйку.

Стаття 21. Укладення угоди про вирішення колективного трудового спору (конфлікту), контроль за її виконанням
Під час страйку сторони колективного трудового спору (конфлікту) зобов'язані продовжувати пошук шляхів його вирішення, використовуючи для цього усі наявні можливості.

Угода про вирішення колективного трудового спору (конфлікту) підписується керівником або іншим повноважним представником органу, що очолює страйк, і власником або уповноваженим ним органом (представником).

Контроль за виконанням умов цієї угоди здійснюється сторонами колективного трудового спору (конфлікту) або уповноваженими ними органами (особами).

Стаття 22. Визнання страйків незаконними

Незаконними визнаються страйки:
а) оголошені з вимогами про зміну конституційного ладу, державних кордонів та адміністративно-територіального устрою України, а також з вимогами, що порушують права людини;

б) оголошені без додержання найманими працівниками, профспілками, об'єднанням профспілок чи уповноваженими ними органами положень статей 2, 4, 6, частин першої і другої статті 12, частин першої, третьої і четвертої статті 19 цього Закону;

в) розпочаті з порушенням найманими працівниками, профспілками, об'єднанням профспілок чи уповноваженими ними органами вимог статті 20, частин другої та третьої статті 24 цього Закону;

г) які оголошені та/або проводяться під час здійснення примирних процедур, передбачених цим Законом.

Стаття 23. Рішення про визнання страйку незаконним
Заява власника або уповноваженого ним органу (представника) про визнання страйку незаконним розглядається у судовому порядку.

Справа щодо цієї заяви повинна бути розглянута судом, включаючи строки підготовки справи до судового розгляду, не пізніше як у семиденний строк.

Рішення суду про визнання страйку незаконним зобов'язує учасників страйку

прийняти рішення про припинення або відміну оголошеного страйку, а працівники розпочати роботу не пізніше наступної доби після дня вручення копії рішення суду органів (особи), що очолює страйк.

Стаття 24. Випадки, за яких забороняється проведення страйку

Забороняється проведення страйку за умов, якщо припинення працівниками роботи створює загрозу життю і здоров'ю людей, доводилося б перешкодити запобіганню стихійному лиху, аваріям, катастрофам, епідеміям та епізоотіям чи ліквідації їх наслідків.

Забороняється проведення страйку працівників (крім технічного та обслуговуючого персоналу) органів прокуратури, суду, Збройних Сил України, органів державної влади, безпеки та правопорядку.

У разі оголошення надзвичайного стану Верховна Рада України або Президент України можуть заборонити проведення страйків на строк, що не перевищує одного місяця. Подальша заборона має бути схвалена спільним актом Верховної Ради України і Президента України. У разі оголошення воєнного стану автоматично настає заборона проведення страйків до моменту його відміни.

Стаття 25. Вирішення трудового спору (конфлікту) у випадках заборони проведення страйку

У випадках, передбачених статтею 24 цього закону і коли рекомендації Національної служби посередництва і примирення щодо вирішення колективного трудового спору (конфлікту) сторонами не враховано, Національна служба посередництва і примирення звертається із заявою про вирішення колективного трудового спору (конфлікту) відповідно до Верховного Суду Автономної Республіки Крим, обласного, Київського і Севастопольського міського суду.

Стаття 26. Забезпечення життєздатності підприємств під час страйку

Власник або уповноважений ним орган (представник), місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування і орган (особа), що очолює страйк, зобов'язані вжити необхідних заходів до забезпечення під час страйку життєздатності підприємств, збереження майна, додержання законності та громадського порядку, недопущення загрози життю і здоров'ю людей, навколишньому природному середовищу.

Стаття 27. Гарантії для працівників під час страйку

Учась у страйку працівників, за винятком страйків, визнаних судом незаконними, не розглядається як порушення трудової дисципліни і не може бути підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності.

За рішенням найманих працівників чи профспілки можуть бути утворені страйковий фонд з добровільних внесків і пожертвувань.

За працівниками, які не брали участі у страйку, але у зв'язку з його проведенням не мали можливості виконувати свої трудові обов'язки, зберігається заробітна плата у розмірах не нижче від установлене законом законодавством та колективним договором, укладеним на цьому підприємстві, як за час простоя не з вини працівника. Облік таких працівників є обов'язком власника або уповноваженого ним органу (представника).

Стаття 28. Наслідки участі працівників у страйку

Організація страйку, визнаного судом незаконним, або участь у ньому є порушенням трудової дисципліни.

Час страйку працівникам, які беруть у ньому участь, не оплачується.

Час участі працівника у страйку, що визнаний судом незаконним, не зараховується до загального і безперервного трудового стажу.

РОЗДІЛ IV ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КОЛЕКТИВНІ ТРУДОВІ СПОРИ (КОНФЛІКТИ)

Стаття 29. Відповідальність за порушення законодавства про колективні трудові спори (конфлікти)

Особи, винні в порушенні законодавства про колективні трудові спори (конфлікти) несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законодавством.

Стаття 30. Відповідальність працівників за участь у страйку, визнаному судом незаконним

Працівники, які беруть участь у страйку, визнаному судом незаконним, несуть відповідальність згідно із законодавством.

Стаття 31. Відповідальність за порушення законодавства про працю, умов колективних трудових договорів (угод), що призвели до виникнення колективного трудового спору (конфлікту)

Особи, винні у виникненні колективних трудових спорів (конфліктів) або які затримували виконання рішень примирних органів, утворених відповідно до цього Закону, а також рішень органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування чи їх посадових осіб, несуть дисциплінарну, цивільно-правову, кримінальну або адміністративну відповідальність згідно із законодавством.

Особи, які представляють інтереси сторін і які допустили порушення положень статей 5, 6, частин першої, третьої, четвертої і п'ятої статті 9, частини п'ятої статті 12, частини першої статті 13, частин третьої та четвертої статті 16, частин п'ятої, восьмої, дев'ятої статті 19, частин третьої статті 23, а також посадові особи, які допустили порушення положень частини другої статті 5, частини четвертої статті 16 цього Закону, притягаються до дисциплінарної або адміністративної відповідальності згідно із законодавством.

Стаття 32. Відповідальність за організацію страйку, визнаного судом незаконним, невиконання рішення про визнання страйку незаконним

Особи, які є організаторами страйку, визнаного судом незаконним, або які не виконують рішення про визнання страйку незаконним, а так само особи, які перешкоджають припиненню незаконного страйку, притягаються до дисциплінарної або адміністративної відповідальності згідно із законодавством. До зазначених осіб не застосовуються порядки і гарантії, передбачені статтями 43 і 252 Кодексу законів про працю України.

Стаття 33. Відповідальність за примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку

Особи, які примушують працівників до участі у страйку або перешкоджають участі у страйку шляхом насильства, або шляхом інших незаконних дій, покарання за які передбачено законодавством, притягаються до кримінальної відповідальності згідно із законодавством.

Стаття 34. Відшкодування збитків, заподіяних страйком

Збитки, заподіяні в результаті страйку іншими підприємствами, установами, організаціями чи громадянами, відшкодовуються за рішенням суду згідно із законодавством.

Збитки, заподіяні власниками або уповноваженим ним органу (представнику) страйком, який був визнаний судом незаконним, відшкодовуються органом, уповноваженим найманими працівниками на проведення страйку, у розмірі, визначеному судом (у межах коштів і майна, що йому належать).

Власник або уповноважений ним орган (представник), який порушив закони України, наслідок чого склався страйк, а страйк закінчився повним чи частковим задоволенням вимог найманих працівників, компенсує збитки учасникам страйку в розмірі, визначеному судом (у межах коштів і майна, що йому належать).

РОЗДІЛ V ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. При вирішенні колективних трудових спорів (конфліктів), що виникли до набрання чинності цим Законом, застосовуються норми законодавства, які діяли на момент виникнення такого спору (конфлікту).

3. Встановити, що до приведення законодавства у відповідність із Законом України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що суперечить цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк подати до Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом.

5. Протягом 1998 року утворити Національну службу посередництва і примирення.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ,
3 березня 1998 року.
№ 137/98-ВР.

Згідно з Регламентом Верховної Ради України, закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією.

ОАО «Завод технологического оборудования»
Информируем, что общее собрание акционеров состоится 16 мая 1998 г. в 12.00 по адресу: Донецкая обл., г. Мариуполь, ул. Энгельса, 54. Регистрация участников собрания: 16 мая 1998 г. по адресу: г. Мариуполь, ул. Энгельса, 54 с 8.00 до 11.00.

- Повестка дня:**
1. Отчет председателя правления ОАО «Завод технологического оборудования» о производственно-хозяйственной деятельности за 1997 г.
  2. Утверждение баланса ОАО «Завод технологического оборудования» за 1997 г.
  3. Отчет ревизионной комиссии о состоянии имущественного комплекса завода по состоянию на 01.01.98 г.
  4. Рассмотрение вопроса о платежах в бюджет и выплаты заработной платы.
  5. Распределение прибыли и начисление дивидендов, в том числе на государственную долю.
  6. Увеличение уставного фонда на основе индексации основных фондов на 01.01.95 г.
  7. О регистратуре.
  8. Внесение изменений в устав ОАО «Завод технологического оборудования».
  9. Внесение изменений в внутренние регламентирующие документы ОАО.
- Справки по телефонам (0629) 33-21-19, 34-72-30.**
Правление ОАО.

Уважаемые акционеры! Правление закрытого акционерного общества «Рыбальский гранитный карьер» извещает вас, что очередное общее собрание акционеров общества состоится в 10 часов 16 мая 1998 г. в помещении актового зала базы «Хотозгара» по адресу: г. Днепротровский, ул. Автопарковая, 1.

- Повестка дня:**
1. Отчет правления общества о результатах финансово-хозяйственной деятельности в 1997 г. и основные направления развития в 1998 г.
  2. Отчет ревизионной комиссии.
  3. Внесение изменений и дополнений в устав общества.
  4. Отзыв исполнительного органа и ревизионной комиссии и их выборы.
  5. Выборы наблюдательного совета.
  6. Разное.
- Регистрация акционеров и их представителей в 8.30 часов по указанному адресу. При себе иметь документ, удостоверяющий личность, выписку из реестра акционеров, а для представителей — доверенность на право представлять интересы акционеров.

До уваги акціонерів відкритого акціонерного товариства «Проектний Інститут Дніпропроектсталь-конструкція»

Загальні збори акціонерів Товариства відбудуться 31 березня 1998 року о 10.30 в актовому залі Інституту «Дніпропроектсталь-конструкція» за адресою: Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 57. Реєстрація акціонерів з 8.00 до 10.00.

- Порядок денний:**
1. Внесення змін до статуту БАТ.
  2. Розгляд і затвердження нормативних документів БАТ.
  3. Розгляд і затвердження основних напрямів розвитку і планів діяльності на 1998 р.
  4. Вибори членів правління БАТ.
- Усім акціонерам слід прийти на збори, або направити своїх представників, видавши їм доручення, при собі мати паспорт.

Відкрите акціонерне товариство «Техносервіс» повідомляє, що чергові збори акціонерів відбудуться 14 травня 1998 року о 14 годині за адресою: м. Кривий Ріг, вул. Окружна, 12, актовий зал.

- Порядок денний:**
1. Звіт голови правління про фінансово-господарську діяльність товариства за 1997 рік.
  2. Звіт ревізійної комісії.
  3. Затвердження доповнень та змін до статуту товариства.
  4. Затвердження балансу і розподіл прибутку за результатами роботи за 1997 рік.
  5. Затвердження проекту роботи товариства на 1998 рік.
- Початок реєстрації учасників зборів о 12.00.
Повідки за телефонами 27-19-49.
Правління БАТ «Техносервіс».

Шановні акціонери АТ «ПОМОЩЬ»

Правління АТ «ПОМОЩЬ» повідомляє вам про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 12 травня 1998 року о 15 годині за адресою: м. Донецьк, вул. Челюскінців 174 а.

- ПОРЯДОК ДЕННИЙ:**
1. Про підсумки фінансово-господарської діяльності товариства за 1997 рік.
  2. Про розподіл прибутку, одержаного за 1997 рік.
  3. Про внесення змін та доповнень до Статуту.
  4. Про внесення змін до складу Правління.
  5. Про внесення змін до складу Ревізійної комісії.
  6. Про оприлюднення рішень загальних зборів в друкованих ЗМІ.
- Реєстрація акціонерів та інших представників 12 травня 1998 року з 14 години до 14 години 45 хвилин.**

24 апреля 1998 г. состоится очередное собрание акционеров **ОАО «Никопольский крафтопротельный завод» ОАО «Никра»**

- Повестка дня:**
1. Отчет правления ОАО «Никра» о результатах работы общества в 1997 г. и основные направления развития в 1998 г.
  2. Отчет ревизионной комиссии «О результатах проверок работы ОАО «Никра» в 1997 г.
  3. Отчет наблюдательного совета о проделанной работе в 1997 г.
  4. Утверждение годового бухгалтерского отчета за 1997 г.
  5. Об увеличении уставного фонда ОАО «Никра».
  6. О распределении прибыли по итогам работы общества за 1997 г. и плановых размерах отчислений в фонды общества на 1998 г.
  7. О внесении изменений и дополнений в устав ОАО «Никра».
- Собрание состоится по адресу: 322907, Никополь, ул. К. Либкнехта, 169, зал заседаний инженерного корпуса, 3-й этаж. Начало собрания в 14.00. Регистрация с 11.00 до 13.00 по месту проведения собрания. При себе иметь:
- документ, удостоверяющий личность,
  - доверенность на право участия в собрании (для представителей акционеров).

Телефоны для справок: 16-2-42, 16-2-72.
Правление ОАО «Никра».

Зміни до інформації про випуск інвестиційних сертифікатів закритого акціонерного товариства «Український інвестиційний фонд». Розділ VI виходить в такій редакції:

«VI. Інвестиційний керуючий Фонду
Інвестиційним керуючим Фонду є товариство з обмеженою відповідальністю «МК Інвест». Юридична адреса: Київ, вул. Володимирська, 51—53. Зареєстровано Старокиївською районною державною адміністрацією Києва 14.07.1997 р. № 02782. Банківські реквізити: р/р 26001000038001 в АКБ «Надра», Київ, МФО 320973, ОКПО 22925715. Дозвіл Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України на здійснення діяльності з випуску і обігу цінних паперів № 217 ДК від 04.02.1998 р.»

Арбитражный суд Автономной Республики Крым по заявлению ГНА в Симферопольском районе возбудил дело № 3674-а о признании банкротом малого предприятия «Подарок» (Автономная Республика Крым, Симферопольский район, с. Пионерское, территория участка № 32-Д; р/с 1468363 в ЖДАО АК АПБ «Украина», МФО 324281, ОКПО 19001278). Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями в течение месяца со дня опубликования объявления по адресу: 333000, Автономная Республика Крым, ул. К. Маркса, 18, Арбитражный суд Автономной Республики Крым.

Арбитражный суд Львівської області (290010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушив справу № 2/32 про банкрутство ТзОВ «Кросер», юридична адреса: м. Львів, вул. Хоткевича, 12/1, р/р 2600624012001 в ЗГРУ КБ «Приватбанк», МФО 325321.

Претензії кредиторів приймають протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Утерянное свидетельство № 23700272 о государственной регистрации субъекта предпринимательской деятельности предприятия «КНДЛ-К» считать недействительным.

8 квітня 1998 о 9-й год. 30 хв. відбудуться загальні збори акціонерів **ЗАТ Будівельна фірма «Київбуд»** за адресою: Київ, вул. Якутська, 8 (пр-т Корольова, 11).

- Порядок денний:**
1. Про результати фінансово-господарської діяльності товариства Будівельна фірма «Київбуд» за 1996—1997 рр. та основні напрями роботи в 1998 році.
  2. Звіт ревізійної комісії.
  3. Розподіл прибутку за 1997 рік.
  4. Про внесення змін до статуту товариства.
  5. Організаційні питання.

Відкрите акціонерне товариство «ПівнівПокізол»

повідомляє, що загальні збори акціонерів БАТ «ЛьвівПокізол» відбудуться 12 травня 1998 року о 10.00 за адресою: Львів, вул. Підголоско, 4. Реєстрація акціонерів з 9.00. При собі потрібно мати документ, що посвідчує особу.

- Порядок денний**
1. Звіт правління БАТ за 1997 рік.
  2. Звіт ревізійної комісії.
  3. Звіт спостережної ради.
  4. Про розподіл прибутку за 1997 рік.
  5. Внесення змін до статуту.
  6. Разное.
- Повідки за телефонами: 52-04-20, 59-94-82.**

Правління відкритого акціонерного товариства «Глухівтехволокно» повідомляє своїх акціонерів

про проведення річних загальних зборів, які відбудуться 22 квітня 1998 року о 12 годині в приміщенні клубу товариства за адресою: Сумська обл., м. Глухів, вул. Жужоми, 31.

Правління БАТ.

Повідомляємо, що перші загальні збори БАТ «Бродівське АТП 14610» відбудуться об 11-й годині 23 квітня 1998 року за адресою: м. Броди, вул. Ів. Франка, 57.

- Порядок денний:**
1. Затвердження регламенту загальних зборів акціонерів.
  2. Звіт правління БАТ про виробничо-господарську діяльність за 1997 рік.
  3. Затвердження змін до статуту.
  4. Вибори акціонерів органів БАТ і спостережної ради.
  5. Затвердження положень про керівні органи БАТ.
- Реєстрація акціонерів проводиться з 9.00 до 11.00 за місцем проведення зборів.
- Для участі у загальних зборах необхідно мати при собі:
- документ, що посвідчує особу акціонера чи його представника;
  - доручення на право участі у зборах (для представників юридичних та фізичних осіб).
- Повідки за телефонами: м. Броди, 4-31-55.**
Правління БАТ.

БАТ «Броварський завод будівельних конструкцій»

повідомляє, що чергові загальні збори акціонерів відбудуться 16 травня о 12 годині за адресою: Бровари Київської області, «Промвузол», вул. Порошкова, 2, актовий зал.

Порядок денний:

1. Звіт правління про підсумки фінансово-господарської діяльності товариства за 1997 рік та перспективи розвитку на 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії товариства.
3. Затвердження розподілу прибутку товариства за 1997 рік і плану розподілу прибутку на 1998 рік.
4. Вибори спостережної ради товариства.
5. Затвердження змін та доповнень до статуту та інших внутрішніх нормативних документів.
6. Разное.

Реєстрація акціонерів проводиться в день проведення зборів у тому самому приміщенні з 9.00 до 11.45.

Для реєстрації з собою мати документ, що посвідчує особу і сертифікат акцій.

Довідки за адресою: 255020, Бровари, Київська область, «Промвузол», вул. Порошкова, 2;
тел.: 8-(04494) 5-44-05, 6-20-50.
Тхати з Києва від станції метро «Лисова» автобусом № 330 до кінцевої зупинки.
Правління БАТ «Броварський ЗСК».

Правління АО «Завод Протекон»

уведомляет, что годовое собрание акционеров состоится 7 мая 1998 года в 15-00 по адресу: г. Киев, ул. Корабельная, 6. Начало регистрации в 14-00.

- Повестка дня:**
1. Отчет правления о результатах хозяйственной деятельности в 1997 году и о перспективах работы в 1998 году.
  2. Отчет ревизионной комиссии за 1997 год и его утверждение.
  3. Утверждение годового бухгалтерского отчета и распределение прибыли за 1997 год. Формирование фондов на 1998 год.
  4. Внесение изменений в учредительные документы АО.
  5. Выборы наблюдательного совета и утверждение положения о наблюдательном совете.
  6. Разное.
- Участникам собрания необходимо иметь при себе: документ, удостоверяющий личность; доверенность на право участия в собрании (для представителей).
- Справки по телефонам: 417-82-82, 417-10-90.**
Правление АО «Завод Протекон»

Повідомляємо, що 12 травня 1998 року у приміщенні **БАТ «Універсам № 11 «Райдужний»** за адресою: Київ, вул. Райдужна, 15, о 14.00 відбудуться загальні збори акціонерів. Початок реєстрації о 13.00.

- Порядок денний:**
1. Звіт та висновки ревізійної комісії за 1997 рік.
  2. Звіт правління про результати господарської та фінансової діяльності за 1997 рік та розподіл прибутку.
  3. Зміни та доповнення до статуту.
  4. Про передачу реєстрації незалежному реєстратору.
  5. Інші питання.
- Матеріалами щодо питань порядку денного можна ознайомитися за адресою: м. Київ, вул. Саксаганського, 67, ЗАТ «Адрем».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Еліта», ОКПО 20422944, перекрашає фінансово-хозяйственную деятельность. Претензии принимаются в течение двух месяцев со дня публикации объявления по телефону (04143) 2-50-29.

Міжнародний фонд "Відродження" конкурс 1998 року

Програми напрямку «Громадянське суспільство»

1. Програма "Громадська політика"

1.1. Конкурс проектів на підтримку краєвої практики об'єднань громадян та органів місцевого самоврядування у розв'язанні локальних проблем

До розгляду беруться проекти, спрямовані на підтримку об'єднань громадян, які займаються:

- розвитком культурної та освітньо-виховної інфраструктури за місцем проживання;
- організацією взаємодопомоги громадян у вирішенні соціальних проблем;
- захопитом найбільш вразливих верств населення (інвалідів, пенсіонерів, багатодітних сімей);
- організацією громадського самоврядування;
- захопитом та збереженням довкілля (розв'язанням різноманітних локальних екологічних проблем);
- охороною історичного середовища (збереженням місцевих історико-культурних пам'яток).

До участі запрошуються зареєстровані недержавні організації. Фінансуються проекти тривалістю до одного року. Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 5 000 доларів США. Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

1.2. Конкурс проектів на підтримку діяльності недержавних аналітичних центрів та інституцій

До розгляду беруться проекти на проведення актуальних досліджень соціальних та економічних проблем розвитку українського суспільства та держави.

Перевагу матимуть комплексні, міждисциплінарні, компаративистські дослідження та проекти регіональних наукових центрів.

Фінансуються проекти тривалістю до одного року. Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 10 000 доларів США. Кошторис може включати витрати на дослідження, технічне обладнання для роботи, витрати на публікацію та розповсюдження результатів дослідження.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

2. Програма "Засоби масової інформації"

2.1. Конкурс проектів на підтримку системи підготовки та перепідготовки працівників ЗМІ

До участі запрошуються наукові та навчальні установи, об'єднання працівників ЗМІ.

Фінансуються проекти тривалістю до одного року. Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 10 000 доларів США. Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

2.2. Конкурс проектів на підтримку саморегуляції професійного середовища працівників ЗМІ

До розгляду беруться проекти, спрямовані на:

- підтримку механізму захисту свободи слова;
- захист журналістів у зонах підвищеної напруженості;
- підтримку механізмів створення стандартів професійної етики журналістів.

Фінансуються проекти тривалістю до одного року.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

Програми напрямку "Культурні ініціативи"

1. Програма підтримки інституційного розвитку культурно-містеческих організацій "третього сектора"

1.1. Конкурс проектів на підтримку культурно-містеческих організацій, діяльність яких сприяє розвитку культури в ринкових умовах

До розгляду беруться проекти:

- дослідницького характеру, які допоможуть удосконалити сучасну нормативно-правову базу сфери культури;
- розвивають менеджмент у сфері культури та мистецтва (проведення курсів, семінарів, тренінгів для удосконалення менеджерських та розвитку фахових навичок працівників культурно-містеческих індустрій: літературних агентів, продюсерів, директорів арт-фестивалів, кураторів галерей і т.д.).

Перевагу матимуть проекти, які передбачають довготривалий результат реалізації. Конкурсна комісія враховуватиме досвід організації у значенні галузі, участь міжнародних організацій у реалізації проектів.

Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 10 000 доларів США.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

Передбачено публічний захист інтерв'ю.

2. Програма сприяння інтеграції України в європейський культурний простір

2.1. Конкурс проектів на підтримку спільних ініціатив українських недержавних культурно-містеческих об'єднань та споріднених зарубіжних організацій

До розгляду беруться проекти, спрямовані на:

- реалізацію міжнародних культурних ініціатив за паритетної участі української сторони (фестивалів, конкурсів, майстер-класів тощо);
- розвиток різних форм обміну культурно-мистецькими здобутками між Україною і світом.

Учасників конкурсів, чий заявка будуть підтримані експертами МФФ, готуватимуть проект. Про форму та термін подання проектів учасників повідомляють одночасно з листом - відповіддю на заявку.

Заявки на участь у конкурсах подаються за формою МФФ, що її можна отримати в офісах фонду.

Присмо звернути увагу, що:

Заявки, які надійшли до фонду після закінчення терміну, вказаного в оголошеннях, не розглядаються.

МФФ не надає грантів прибутковим організаціям, політичним партіям та релігійним громадам.

Матеріали, подані на конкурс, не повертаються.

Рішення конкурсної комісії остаточне і перегляду не підлягає.

Про результати конкурсів учасники повідомляють письмово впродовж трьох місяців після закінчення відповідного терміну подання заявок.

Цікаві, інноваційні, суспільно значущі проекти можуть претендувати на підтримку поза межами розміру грантів, визначеного в умовах конкурсу.

Адреси офісів для подання заявок на участь у конкурсах:

3 міста Києва, Київської, Чернігівської, Житомирської, Вінницької, Черкаської та Хмельницької областей:

Перевагу матимуть проекти, які мають фінансування інших донорів. Організатори повинні мати досвід проведення подібних акцій.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня та 1 жовтня 1998 р.

Проекти, які надійшли до МФФ після 1 жовтня 1998 р., не розглядаються.

Не розглядаються: комерційні проекти, пов'язані із будівництвом культурних об'єктів або реставрацією, зі створенням індивідуальних художніх творів, із проведенням ювілейних заходів та плануванням наукових досліджень.

Програми напрямку «Освіта»

1. Конкурс (тендер) проектів на підтримку суспільного діалогу з питань трансформування середньої та вищої освіти

До розгляду беруться проекти, що:

- ініціювані групами дослідників, які об'єднують зусилля представників недержавних та державних інституцій;
- спрямовані на перспективні дослідження в галузі національної політики щодо реформування освітнього сектора України;
- впливають на законодавче забезпечення таких змін;
- сприяють діалогові між громадянським і державними структурами щодо сфери освіти.

Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — 50 000 доларів США.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

2. Програма підтримки вищої освіти в Україні

2.1 Конкурс проектів на розвиток нових навчальних курсів із соціально-гуманітарних дисциплін, економіки та гендерних студій

До розгляду беруться проекти, які сприяють:

- впровадженню в навчальний процес вищої школи бакалаврських та магістерських програм;
- розробці нових та розвитку наявних навчальних курсів (модулів) на рівні країнських мереж;
- дослідженню (у рамках навчальних курсів) соціально-гуманітарних проблем становлення відродженого суспільства в Україні, а також проблем інтеграції України у світову співпрацю.

Перевагу матимуть проекти молодих викладачів, учнів, що передбачають стажування (співомовлене з донором викладання) в зарубіжних освітніх центрах, співпрацю науковців різних регіонів України, співробітництво з колегіями з-за кордону.

До участі запрошуються представники і колективи вищих навчальних закладів, наукових установ та громадських організацій.

Кошторис може включати витрати на надрукування, матеріальне забезпечення, стипендії викладачам та комплектацію міні-бібліотек. Кошти на купівлю обладнання не надаються.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

2.2. Конкурс на підтримку об'єднань науковців та викладачів вузів, які працюють у галузі соціально-гуманітарних дисциплін

До розгляду беруться проекти, які сприяють:

- організації та проведенню постійно діючих конференцій та інших організаційних форм наукової об'єднаності;
- проведенню міждисциплінарних досліджень спільно з науковцями інших країн;
- організації навчальних семінарів з обміну досвідом, передосвідом у галузі менеджменту вищої школи та фандрайзингу.

Перевагу матимуть проекти, що сприяють міжнародним науковим контактам та співпраці науковців регіонів України.

До участі у конкурсі запрошуються громадські організації та об'єднання науковців, викладачів, аспірантів тощо.

Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 10 000 доларів США.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

2.3. Конкурс проектів на підтримку наукових та освітніх центрів у вищих навчальних закладах та системі академічної науки, інших наукових установ

До розгляду беруться проекти, які сприяють:

- розвитку науково-інформаційних центрів;
- організації конференцій та семінарів;
- організації майстер-класів провідних науковців з метою підтримки їхньої діяльності у створенні наукових шкіл у галузі соціально-гуманітарних дисциплін;
- виданню фахових часописів, збіроч тощо;
- організації тренінгів з розвитку управлінських навичок в системі освіти і науки.

Перевагу матимуть проекти, що сприяють інтеграції академічної науки та наукових досліджень у вищу школу, а також міжнародним науковим контактам.

До участі в конкурсі запрошуються колективи, які мають щонайменше дворічний досвід діяльності.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

3. Програма «Міжнародна освіта»

3.1. Конкурс проектів на підтримку діяльності інформаційних центрів, що сприяють освіті українських студентів за кордоном

До розгляду беруться проекти, які сприяють:

- розвитку діяльності інформаційних центрів, які працюють на базі вищих навчальних закладів;
- поглибленню інформаційно-консультаційної допомоги відвідувачам щодо можливостей отримати освіту міжнародного стандарту, участі у міжнародних конкурсах на отримання грантів для навчання та стажування.

Перевагу матимуть проекти підтримки освітніх центрів, які мають позитивний досвід роботи, підтверджений статистичними даними.

До участі запрошуються державні та громадські освітні організації.

Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 5 000 доларів США.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

3.2. Конкурс проектів на підтримку міжнародних освітніх обмінів

254053, м. Київ, Бехтеревської пров., 13-А, тел. (044) 216 32 97 — напрямку «Громадянське суспільство»; 216 32 87 — напрямку «Культура»; 216 32 87 — відділ освіти, забезпечення освіти. Напрямок «Освіта»: 252030, м. Київ, вул. Володимирська, 60 (Червоний корпус Київського університету ім. Т.Шевченка), кім. 223. Тел. (044) 225 22 51.

3 Дніпропетровської, Закарпатської та Кіровоградської областей:

320044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29, кім. 106. Тел. (0562) 37 12 14.

3 Донецької та Луганської областей:

340052, м. Донецьк, бульв. Тараса Шевченка, 133, кім. 502. Тел. (0622) 99 41 48.

3 Харківської, Полтавської, Сумської областей:

310057, м. Харків, вул. Чернишевського, 4, кв. 4. Тел. (0572) 47 01 55.

3 Львівської, Волинської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької, Івано-Франківської та Закарпатської областей:

290008, м. Львів, вул. Театральна, 17. Тел. (0322) 97 18 57.

3 Одеської, Миколаївської та Херсонської областей:

270011, м. Одеса, вул. Базарна, 48, кв. 1. Тел. (0482) 22 65 65.

3 Автономної Республіки Крим:

330001, м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 8, офіс 99. Тел. (0652) 27 31 78, 27 44 55.

Форму заявки на участь у конкурсах можна також отримати

електронною поштою, надіславши лист довільного змісту на адресу application@irf.kiev.ua

До розгляду беруться проекти, які:

- сприяють розвитку міжнародної співпраці в галузі освіти;
- забезпечують зустрічний обмін студентами та викладачами між українськими та зарубіжними вищими навчальними закладами (перевагу матимуть університети країн Центральної та Східної Європи);
- передбачають навчання студентів або курсів лекцій вітчизняних науковців за кордоном;
- передбачають конкурсний відбір учасників обміну.

Перевагу матимуть проекти, що залучають власні фінансові ресурси учасників проекту та зарубіжних навчальних закладів.

До участі запрошуються вищі навчальні заклади України.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

4. Програма "Сучасна школа"

4.1. «Партнерство»: конкурс проектів на підтримку партнерських відносин між навчальними закладами нового типу та загальноосвітніми школами сіл і малих міст України

До розгляду беруться проекти, які:

- надають науково-методичну і практичну допомогу школам сіл і малих міст України в організації навчально-виховного процесу;
- сприяють удосконаленню педагогічних майстерств учителів сіл та малих міст України організації семінарів, тренінгів тощо;
- обмін школярами, вчителями, громадськістю шкіл.

Перевагу матимуть проекти, що передбачають довгостроковий договір про співпрацю центрального навчального закладу з не менш, як 3-5-ма школами з малих міст і сіл України.

До участі запрошуються загальноосвітні навчальні заклади.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

4.2. Конкурс проектів на підтримку малокомплектних шкіл

До розгляду беруться проекти, які:

- сприяють пошуку ефективних форм і методів роботи, спрямованих на підвищення результативності навчально-виховного процесу в малокомплектних школах;
- передбачають впровадження ефективних педагогічних ідей, нових педагогічних технологій.

Перевагу матимуть проекти, для виконання яких залучаються фінанси місцевих органів влади, інших спонсорів.

До участі у конкурсі запрошуються малокомплектні загальноосвітні навчальні заклади.

Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 10 000 доларів США.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

4.3. Конкурс проектів на розвиток діючої моделі шкільного самоврядування

До розгляду беруться проекти, спрямовані на:

- підтримку ефективних форм діяльності шкільних організацій учнівської самоврядування;
- розвиток залучення батьківських комітетів до шкільного врядування і розвитку сучасних форм батьківсько-вчительських асоціацій;
- пропаганду вітчизняного та зарубіжного досвіду учнівського самоврядування.

Перевагу матимуть проекти, які залучатимуть фінанси інших організацій або місцевих органів влади.

До участі у конкурсі запрошуються загальноосвітні навчальні заклади України.

Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 5 000 доларів США.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

5. Програма «Навчання іноземних мов»

5.1. Конкурс проектів на підвищення фахового рівня викладачів іноземних мов

До розгляду беруться проекти, спрямовані на:

- проведення літніх шкіл для викладачів та вчителів іноземних мов з усіх регіонів України;
- організацію семінарів-тренінгів для вчителів віддалених (сільських) шкіл.

Обов'язковою умовою є участь у школі/семінарі викладачів-тренерів з «Американського шляху», Корпусу Миру США, International House London, Британської Раді, Гете-Інституту та інших міжнародних інституцій.

Перевагу матимуть проекти, які додатково залучатимуть фінанси інших організацій.

До участі у конкурсі запрошуються педагогічні інституції, регіональні курси підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов.

Не беруться до уваги заявки на придбання обладнання.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 8 травня 1998 р.

6. Програма «Відкрита бібліотека»

6.1. Конкурс проектів на розвиток інформатизації бібліотечних процесів

До розгляду беруться проекти:

- створення баз даних зальних та спеціальних каталогів бібліотек;
- розвитку наявних автоматизованих систем каталогізації;
- створення систем віддаленого доступу до електронних каталогів інших бібліотек;
- створення ретроспективних баз даних наукових фондів та фондів національної бібліографії.

Перевагу матимуть проекти, які відповіли національним і міжнародним стандартам.

До участі у конкурсі запрошуються державні та недержавні бібліотеки.

Розмір гранту, очікуваного від МФФ, — до 25 000 доларів США.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

6.2. Конкурс проектів на підтримку підвищення кваліфікації бібліотечних працівників та обміну досвідом між ними

До розгляду беруться проекти, які сприяють:

- проведенню семінарів, конференцій, тренінгів для підвищення кваліфікації бібліотечних працівників;
- наголоюванню зв'язків між бібліотеками, навчальними закладами з бібліотекознавства та інформатики, бібліотечними асоціаціями.

Перевагу матимуть творчі, інноваційні проекти або програми.

До участі у конкурсі запрошуються державні та недержавні бібліотеки.

Термін подання заявок на участь у конкурсі — 15 травня 1998 р.

До уваги акціонерів!
Черкаське хімволокло»
Чергові загальні збори акціонерів відбудуться 15 травня 1997 у залі НДТЕХІМУ за адресою: м. Черкаси, бул. Шевченка, 10.
Порядок денний:
1. Виконання статуту ВАТ.
2. Визначення результатів фінансово-господарської діяльності підприємства за 1996 рік.
3. Визначення головних напрямів діяльності на 1997 рік.
4. Визначення складу комісії з перевірки звітності.
5. Визначення балансу підприємства за 1997 рік.
6. Визначення податку на прибуток за 1997 рік та плановий розподіл прибутку на 1998 рік.
7. Визначення акціонерного товариства (спостережної ради).
8. Визначення положення про раду акціонерного товариства (спостережної ради).
9. Визначення положення про загальні збори акціонерів ВАТ.
10. Визначення часу з 9.00 до 12.00 за місцем проведення зборів для посвідчення особи акціонера чи його представника.
Заявки на участь в зборах приймаються за телефоном: (0472) 64-21-33.
Правління ВАТ

Транспортні коридори

АЛЬТЕРНАТИВНІ ТРУБИ — «ТРУБА»? або Дещо про «міф української економіки»

КОЛИ 1993 року ще тільки заміялося спорудження нафтоперевалочного комплексу поблизу Одеси, сформувалося два тавори: прибічники і противники цієї ідеї. Навколо неї згуртувалися небагато прихильників. Одні доводили: незалежній Україні сидіти на одній «нафтоносії» трубі, що йде з Росії і яку раз по раз покривають перекриття, нам потрібні й альтернативні джерела постачання. Поеторювалося, по суті, слова керівників держави, яким важко було щось заперечити. Проте запитання з другого тавору були. Такі ось, прикладом: а чи вистачить кінці у держави сил і коштів на таке грандіозне будівництво? Чи обривалося його технологічне надійність і економічну доцільність? Офіційний Київ признає розвиток цієї сумнівної, авторитарної сарматичної політики розв'язав усіх проблем. Принаймні — на папері, в усіх записках...

У середині березня навідався на будівництво: картина вкрай гнітюча. Застигли омертвілі крани, деякі з них вже напівзакоржені. Поміж них — купи ґрунту впереміжку з розсипаними бетонними конструкціями. Подекуди видніються в котлованах острови забитих паль. Далі — нікчемний відрізок бетонного паркану, який оточив обгороджені майданчик, та справу до кінця не довели. Скрізь розкидані труби великого діаметра — штабелями й поодинокі. Й іде — жодної живої душі. Почав ходити будовою, гукати. З обшарпаного вагончика вийшов заспаний чоловік. Про щось дізнався у нього було марно: я тут за сторожа, тільки й сказав, ні про що не відаю...

Незадовго до цього, наприкінці лютого, будівельні майданчик відвідали прем'єр-міністр України Велеслав Гусовський та члени Кабінету міністрів, що його супроводжували. Ажре прем'єр, безумовно, відав, що з лютого 1993 року, коли було прийнято перше рішення Кабінету про спорудження нафтоперева-

лочного мису, тру зоблено не просто мало — мізер. Будівництво, якось вийшлося сам керівник уряду, перебував, по суті, у зародковому стані. У вересні минулого року роботи припинили за готовності об'єкта в 15 відсотків. Нічого не скажеш — «завидні темпи». Дивись, років через 20–25 перша черга терміналі й заправке. Припинено роботи через досить банальну причину, перебудовувану багато чим ще до початку будівництва, — відсутність фінансування. У бюджеті, звичайно, прем'єр (хоча всі ми це знаємо без нього), грошей немає. А закриті акціонерне товариство «Укрнафто-терм» кошти інвесторів залучити не змігло. Затягнулися й переговори з Європейським банком реконструкції і розвитку щодо виділення кредитів, — чимось не до вподоби банкірам отой наш термінал.

Саме того дня, коли мені випало побувати на покинутому об'єкті, перший віце-прем'єр-міністр Анастолію Голубченко провів нараду, на якій було розглянуто становище із спорудженням Юженського наф-

топеревалочного комплексу та з'ясування нафтопроводу між містами Южне і Броди. Уже вкотре констатовано: держнафтапром України будівництвом належним чином не займається, ніякої системи в цьому немає. Комітет зобов'язав у стислі терміни здійснити експертизу проекту будівництва на предмет його оптимізації, визначення справжньої кількості об'єктів, які повинні бути споруджені, відпрацювати питання комплексного підходу до спорудження терміналі й нафтопроводу на Броди. Отакі! Усе це — через п'ять років по тому, як прийнято рішення та розпочато будівництво. Вийшло, досі не було ні експертизи проекту на оту оптимізацію, ні точної визначення кількості об'єктів, ні комплексного підходу? Все робилося з кондачка? А лише першіна вартість об'єкта, варто нагадати, визначена в 300 мільйонів доларів. З урахуванням вимог Юженського — це понад 500 мільйонів доларів. Цю суму може подолати плата за кредити, якщо їх хтось дасть. Цифри, як бачимо, вражаючі. Й отакий легковажний підхід?

Нині, подіюючи, в уряді розробили «нову» систему фінансування «пугоского» об'єкта. Визначено «нового» замовника — відкрите акціонерне товариство «Ексім-нафтопродукт» (Одеса). Слово «нову» беремо в лапки не випадково. Бо подібне вже було. Й оте БАТ на початку будівництва в контексті спорудження вже фігурувало. Потім його від об'єкта відлучили, тепер попрахили зайнятися ним знову. З огляду, мабуть, на те, що «Ексімнафтопродукт» досить успішно співпрацює з Одеським мор-

ським торговим портом у сфері нафтобізнесу, діючи через його нафтогавань. У реконструкцію останньої шляхом залучення інвестицій вкладали чималі кошти, що дало змогу неухильно нарощувати перевалку нафтопродуктів, досягти високої екологічної безпеки гавані. Їже торік тут перероблено 12,5 мільйонів тонн нафтопродуктів, а невдовзі, після завершення реконструкції, потужності зростуть до 20–25 мільйонів тонн. Це при тому, що на споруджуваному нафто-терміналі через невизначений поки що термін маячуть, з пуском першої черги, якись 9–10 мільйонів тонн. Дехто резонно запитус: то, може, не гнатися за отим сумнівним журавлем у небі, а міцніше триматися за вже приречену синицю? Мабуть, на відвагу гавань, що діє в Одесі. Е-е, відповідати їм, так не годиться. По-перше, ту гавань слід винести з міста як екологічно небезпечну (хоча, повторимо, саме в безпеку тут вкладали великі кошти, а подібні гавані, де досить просто локалізувати розливи нафти, якщо такі раптом і стануться, ідуть у багатьох містах Заходу й Сходу — і ніхто не збирається їх кудись там переносити: безпека там мінала у відкритому морі, нуди швартуватимуться до платформ величезних нафтоналивних судів, викладає неабиякий сумнів). По-друге, Одеська гавань, кажуть, має зовсім інший напрям — експорт нафтопродуктів, що надходять з Росії, Казахстану, а Україну потрібен импорт. То може, дехто перепрофільовує, не вгаємоувати опоненти, оту гавань, зробивши її «всесвітню», тобто експортно-импортною? Чи це не швидше й не дивніше, аніж сподіюватися отой термінал? Відповіді на отакі «незручні» запитання з уряду щось не чути.

Отож, замовник тепер — «Ексімнафтопродукт». А головним інвестором визначено державне підприємство «Підприємство магістральних нафтопроводів». У нього, як

і у держави, коштів, щоб відновити та прикрити спорудження нафто-терміналу, не густо. Йому й замовникові пропонують залучити інвесторів — іноземних, вітчизняних. Чи ж удасться, коли досі ніхто не відгукнувся? Можливий, допускаять в уряді, а такий варіант: побудувати першої черги фінансувати за рахунок внутрішніх резервів, тобто коштів, що їх держава спрямовує на капітальні вкладення. Наскільки це розтягне терміни будівництва, добре відомо з огляду на те, як тут просувалися справи досі.

А між тим, маємо наостанок зазначити: нафтотермінал біля Южного є важливою складовою частиною проекту міжнародного Євро-Азійського транспортного коридору, передусім його кавказько-каспійського й турецького напрямків. Азербайджан і Грузія вже приступають до реалізації угод, за якими невдовзі так звана «велика нафта» Каспійського басейну має піти на захід, у тім числі в Україну, а також через її магістралі до інших країн Європи. Має піти, якщо ми будемо готові до цього. Якщо ж отий альтернативний трубу, про яку говоримо вже кілька років, не буде «труби». Такі побоювання є. Бо «майлівщина» й довільність — не одного поля ягоди. Й недарма на Заході й Сході дехто вже встиг окреслити Юженський нафтотермінал «міфом української економіки».

Р. С. Днями стало відомо, що за зловживання службовим становищем заарештовано голову правління закритого акціонерного товариства «Укрнафто-термінал» А. В. Негрескула. Він, за свідченням правоохоронних органів, використовував кошти ЗАТ на придбання для себе чи на користь інших осіб престижних автомобілів, квартир, зброї тощо. Ну, а на спорудження терміналу, як уже сказано вище, коштів не було й немає.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса—Київ.

Оголошення

Повідомлення про чергові щорічні збори акціонерів Фермерського земельного акціонерного банку

Правління Фермерського земельного акціонерного банку повідомляє, що чергові щорічні збори акціонерів банку відбудуться 18 травня 1998 р. о 14 годині в приміщенні банку за адресою: м. Київ, вул. Предславинська, 28, з таким порядком денним:

1. Звіт правління про діяльність банку в 1997 р.
2. Звіт ревізійної комісії про перевірку діяльності банку в 1997 р.
3. Затвердження балансу банку за 1997 р. та розподілу прибутку.
4. Вибори ради банку.
5. Вибори ревізійної комісії банку.
6. Про проведення 5-ї емісії акцій банку.
7. Про внесення змін до статуту банку.
8. Затвердження реєстратора з ведення реєстру власників акцій банку.
9. Різне.

У випадку, якщо збори акціонерів у зв'язку із відсутністю кворуму чи з іншої причини не відбудуться у зазначений час, день проведення зборів встановлюється 29 травня 1998 р. о 14 годині в приміщенні банку за адресою: м. Київ, вул. Предславинська, 28.

З метою виконання вимог Національного банку України щодо розміру власних коштів комерційних банків плануються збільшити статутний фонд банку за рахунок 5-ї емісії простих іменних акцій, номінальною вартістю 50 копійок, всього на суму не менш як 1000,000 ЕКЮ за курсом НБУ. Права акціонерів зберігаються, термін передплата, а також порядок відшкодування власникам акцій можливих збитків буде встановлено вище оголошеном банком.

Для реєстрації як учасника зборів слід пред'явити:

- фізичним особам — паспорт, представникам фізичних осіб — паспорт і нотаріально засвідчене доручення;
- представникам юридичних осіб — доручення, засвідчене печаткою та підписом керівника, керівники юридичних осіб акціонерів пред'являють службове посвідчення.

Затвердження щодо проведення зборів можна ознайомитися у Фермерському земельному акціонерному банку.

До уваги акціонерів БАТ

«Дніпропетровський трубний завод»

Повідомляємо, що загальні збори акціонерів відбудуться 15 травня 1998 року о 12.00 за адресою: м. Дніпропетровськ, пр. Свободи, 59, палац культури.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності БАТ за 1997 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про роботу в 1997 році.
3. Звіт спостережної ради про роботу в 1997 році.
4. Затвердження нової редакції статуту БАТ.
5. Затвердження внутрішніх нормативних акцій БАТ.
6. Затвердження результатів другої емісії акцій і політики БАТ у роботі з цінними паперами на 1998 рік.
7. Вибори органів управління БАТ.
8. Різне.

Учасникам зборів необхідно мати паспорт або інші документи, що засвідчують особу. Представникам акціонерів додатково — доручення на передачу їм права участі у зборах, оформлене згідно із законодавством.

Час початку реєстрації учасників зборів — 9.00.

Час закінчення реєстрації учасників зборів — 11.00.

З матеріалами порядку денного можна ознайомитися за адресою: 320083, м. Дніпропетровськ, вул. Космикинська, 3.

ТОВ «Інтер — сервіс — реєстр», кін. 1, з 9.00 до 14.00.

Довідки за тел.: (0562) 59-66-13, 59-60-25.

Правління БАТ.

18 мая 1998 года в 17.00

по адресу:

город Херсон, улица Суворова, дом 4

состоится общее собрание акционеров ЗАО ПАРУС. Повестка дня собрания:

1. Утверждение результатов деятельности ЗАО ПАРУС за 1997 год.

2. О порядке распределения прибыли по итогам работы за 1997 год.

3. О выплате дивидендов по итогам работы за 1997 год.

4. О внесении изменений/дополнений в учредительные документы ЗАО ПАРУС.

5. Об избрании органов управления ЗАО ПАРУС.

6. О делегировании органам управления ЗАО ПАРУС отдельных вопросов, относящихся к компетенции общего собрания акционеров ЗАО ПАРУС.

При себе иметь паспорта нового образца.

Реклама в газете «Голос Украины».

Телефон 441-89-36. Факс 449-85-62.

18 мая 1998 года в 10 часов по адресу

Полтавская область, г. Кременчуг, ул. Халаменюка, 8

состоится собрание акционеров акционерного общества закрытого типа гостиница «Днепропровские Зори».

Повестка дня:

1. Изменения в составе учредителей.
2. Уменьшения уставного фонда АОЗТ гостиница «Днепропровские Зори» до одного миллиона четырехсот тысяч гривен за счет уменьшения количества акций с восьмидесяти тысяч до пятидесяти тысяч акций.
3. Внесение изменений и дополнений в учредительные документы АОЗТ гостиница «Днепропровские Зори».

Уменьшения уставного фонда осуществляется в связи с уменьшением стоимости работ по реконструкции гостиничного комплекса и изменением в финансовых планах учредителей. Уставный фонд АОЗТ гостиница «Днепропровские Зори» уменьшается до одного миллиона четырехсот тысяч гривен путем уменьшения количества акций с восьмидесяти тысяч до пятидесяти тысяч при сохранении номинальной стоимости акций двадцать тысяч гривен.

Проект решения по вопросу об уменьшении уставного фонда:

1. В связи с уменьшением стоимости работ по реконструкции гостиничного комплекса и изменением в финансовых планах учредителей уменьшать уставный фонд АОЗТ гостиница «Днепропровские Зори» до одного миллиона четырехсот тысяч гривен путем уменьшения количества акций с восьмидесяти тысяч до пятидесяти тысяч при сохранении номинальной стоимости акций двадцать тысяч гривен.
2. Анулировать двадцать четыре тысячи акций на общую сумму 600,000 тысяч гривен, изымаемых из оборота в результате уменьшения количества акций.
3. Акции, не представленные к аннулированию в срок шесть месяцев после собрания — до 18 ноября, считаются недействительными.
4. Учредители имеют право на компенсацию потерь и направление средств, освобожденных при аннулировании акций, на полную оплату принадлежащих им акций.

Дирекция.

До уваги акціонерів БАТ «П'явізське АТП-24657»!

Повідомляємо, що перші загальні збори акціонерів відбудуться 19 травня 1998 року о 10 годині в залі засідань БАТ «ЛАТП-24657» за адресою:

м. Львів, вул. Рудинська, 14-а.

Початок реєстрації о 8 год. 30 хв.

Порядок денний:

затвердження нової редакції статуту і підставних положень;

звіт правління про фінансово-господарську діяльність товариства в 1997 році;

звіт ревізійної комісії;

вибори спостережної ради;

вибори голови та членів правління БАТ;

різні.

Довідки за тел.: 67-72-74, 67-65-92.

Правління БАТ.

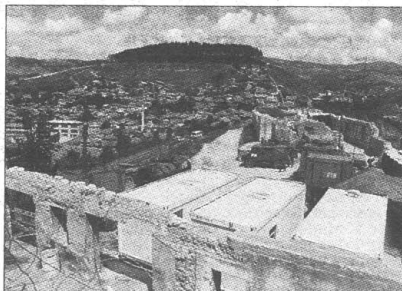
Арбітражний суд Одеської області (270023, Одеса, пр. Шевченка, 4) порушив справу № 802/26 про банкрутство АО «Одеський автоскладальний завод» (270003, Одеса, вул. Атамана Чичика (кол. Бондарева), 29; р/п 467778 у Ленінському відділенні Промінвестбанку м. Одеси, МФО 328403).

Претензії кредиторів і заяви санаторії приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Чи дбатиме Європа про свою безпеку сама?

ЯКА З МІЖНАРОДНИХ організацій здатна реально підтримувати безпеку і стабільність у Європі? На Заході однозначно переконані, що це НАТО. Відтоді, як ООН попросила альянс урегулювати ситуацію в Боснії. Прагнення східноєвропейських країн сховатися під «парасолькою» альянсу також свідчить про те, що серйозної альтернативи НАТО досі не створено. Та, з іншого боку, є чимало неперіодичних в тому, що мир у Європі обіцяє організація, де першу скрипку грає не європейська держава.

няно слабкий військово і давно самостійно не виступав миротворцем.

Широ кажучи, такі плани викликають серйозний сумнів, бо навряд чи Вашингтон просто так позбавиться своїх досить міцних позицій у Європі. Навіть самі американці самокритично визнають: для США «важко буде змириться з втратою лідерства». Дехто також висловлює побоювання, що ЗСЕС (якщо йому дати набратися сил) у майбутньому виплутуватиметься в ті конфлікти, в які зовсім не хоче втручатися США.

Як зазначив один із представників НАТО, може так статися, що американські солдати та озброєння залюбки втручатимуться в проектах ЗСЕС, авторами яких Вашингтон не є. Це американські якраз.

Сценарій, за яким у Європі щось важливе діятиметься без участі США, звісно, важко уявити. Принаймні поки такого не було. Для того, хто песимістично дивиться на європейську самостійність, американські позиції на зміцненні ЗСЕС швидко нагадують традиційну політичну дематю.

А пообовання, що колишній ЗСЕС використовуватимуть американські сили без згоди США, здаються сумнівними і виглядають як пошук причин утримати ЗСЕС на «короткому подовку» альянсу. Це, звісно, згущення фарб, але й такі думки час від часу виникають.

А істина, можливо, криється десь посередній, між «рожевими» планами та «оранжевим» песимізмом. Здається, річ у тому, що в Сполучені Штати просто не можуть не реагувати на зростання ролі та зміцнення Європи, і саме тому пропонують їй

більше «повноважень». Зокрема, ЕС прагне, аби в регіоні була суто континентальна оборонна організація. Представники Єврокомісії не раз закликали той самий ЗСЕС, щоб він активніше діяв на континенті. Та дарма. ЗСЕС поки й сам не хоче втручатися у малозначущі конфлікти, а глобальні проблеми (як, наприклад, Косово) вважає за краще розв'язувати разом зі США в межах НАТО...

Напевно, що Вашингтон й надалі ревниво дбатиме про власні інтереси на нашому континенті. Але правда й те, що американська політика в Європі ніколи не буде надто «терлоловою» і Вашингтон згодується обмежувати власні амбіції у діалозі з Європою. Хоча б тому, що Старому і Новому Світові ще треба працювати разом (в тій самій НАТО тощо).

Тож висновок досить банальний: чи набере сили Західноєвропейський союз, визначити лише далека перспектива. Але навіть нині, поки ЗСЕС ще слабкий, прохорувати всі можливі варіанти — досить марна справа. Україна, зокрема, має тут свій інтерес, адже розвиває відносини з НАТО, ЕС, а також прагне асоційованого членства в ЗСЕС. Отже, за цими сценаріями в нас також має бути певна роль. Бажано, не дуже мала й не та, що «без слів».

Надія БЕДРИЧУК.

Київ — Брюссель — Київ. На знімку: база італійської армії поблизу Сараєво. Європейські держави урегулюють конфлікт на своєму континенті (в колішній Югославії) поки що під «патронатом» НАТО, а не ЗСЕС.

Хроніка. Факти. Події

Токіо

Криза поки що не минула

Обсяг промислового виробництва в Японії скоротився у лютому на 1,6 відсотка порівняно з рівнем 1990 року. Ще більш різко — на 3,3 відсотка — він зменшився порівняно з січневими показниками, йдеться в опублікованій у Токіо доповіді Міністерства зовнішньої торгівлі та промисловості країни. На думку експертів, ситуація з промисловим виробництвом навряд чи покращиться найближчим часом. Міністерство у зв'язку із цим прямо визнало, що індустрія Японії «перебуває у тенденції спаду».

Пномпень

Засудили, але помилували

До Камбоджі після дев'яти місяців відсутності повернувся засуджений і помилуваний колишній перший прем'єр-міністр Нородом Ранарит, щоб узяти участь у намечених на липень парламентських виборах. Принца, повідомляють із Пномпеня, в аеропорту зустрічали представники ООН, регіонального угруповання АСЕАН, західні дипломати. Вони виступили своєрідними гарантами безпеки повернення.

Лондон

Як рятувати прем'єра, знають уже всі

Міністр внутрішніх справ Великобританії Джек Стро розпорядився почати негайне розслідування обставин витоку надсекретних документів про забезпечення безпеки прем'єр-міністра Тоні Блера. Якимось неймовірним чином файли, серед них і з планом порядку прем'єра та його сім'ї з резиденції у Тримонді у графстві Дархем, в аеропорту на неї терористів стали доступні публіці. За свідченнями Джона Сталкера, колишнього заступника начальника поліції Великого Манчестера, «відомості такого характеру були б безцінні для зацікавлених терористів». Через таку промашку, по суті справи, зведено нанівше величезну працю великої кількості людей, котрі розробляли плани, вважає він.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних агентств.

Біографія Президента Фінляндії

Мартті Ахтісаярі народився 23 червня 1937 року. За фахом — викладач школи. Одружений. Почав працювати в Міністерстві закордонних справ Фінляндії в 1965 році. У 1973-му став послом у Танзанії, акредитованим також у Замбії, Сомалі та Мозамбіку. 1977-го став комісаром ООН по Намібії, потім — спеціальним представником Генерального секретаря ООН по Намібії. Із 1987 до 1991 рр. обіймав посаду заступника Генерального секретаря ООН з питань адміністрації. З 1991-го — статс-секретар Міністерства закордонних справ Фінляндії. Пізніше по лінії ООН працював у колишній Югославії. Президентом Фінляндської Республіки став 1 березня 1994 року.

Намастивши «Діану» на хліб...

Ім'я загубилої принцеси з'явилася на... пацках з маргарином, який випускає британська компанія «Флора». Певно, рік, розрахунок був на те, що жителі туманного Альбїону, в серцях яких живе велика любов до загубленої Діани, активно купуватимуть продукт. Але, схоже, станеться навпаки.

Звісно, імена відомих людей, зокрема й померлих, нерідко використовуються з комерційною метою. І супротив це викликає рідко. Але смерть леді Ді була такою трагічною, що «комерціалізації» її імені виглядає просто блюзнірством.

Щоправда, британська «маргаринова компанія» вип-

радовується тим, що отримала згоду від меморіального фонду принцеси. Крім того, «Флора» не матиме з цього проекту жодних прибутків: кошти від продажу маргарину — майже 20 тисяч фунтів стерлінгів — підуть на благодійні заходи.

Колішній прем'єр-міністр Великобританії Джон Мейджор, який нині виступає «незалежним опікуном» принцеси Уільяма та Генрі (синів принцеси), вже заявив протест у зв'язку із випуском маргарину «Діана». Пан Мейджор сказав, що меморіальному фонду, який, безсумнівно, нині потребує коштів, слід приспільшити обирати своїх спонсорів.

Армен ХАНБАВЯН, «Голос України» (з Єревана)

Між першим і другим

НЕЗВАЖАЮЧИ на те, що другий тур президентських виборів у Вірменії вчора відбувся і попередніх підсумків ще немає, результати першого все ще зхвилюють громадянську думку.

Так, наприклад, колишній кандидат у президенти Давид Шахназарян подав до Конституційного суду заяву, в якій заперечує затверджені Центризбиркомом підсумкові цифри.

Водночас було сформовано політичний блок на підтримку фаворита першого туру — прем'єр-міністра Роберта Кочаряна. Про рішення підтримати його кандидатуру у другому турі заявило багато колишніх кандидатів у президенти і ціла низка громадських організацій. Цілком імовірно, се-

ред них будуть і комуністи, хоча ще донедавна вони твердили, що реєстрація пана Кочаряна як кандидата у президенти не відповідає вимогам конституції. Але часи змінюються. Сьогодні вони твердять, що у них багато спільного у підходах до розв'язання соціальних проблем. А ось кандидатура колишнього першого секретаря ЦК Карена Демірчяна, що посів у першому турі друге місце, все так само викликає у комуністів цілковите невизнання...

Днями пан Демірчян заявив, що він, будучи законслуханим громадянином, змушений погодитися з оприлюдненими і затвердженими Центризбиркомом результатами першого туру виборів. Однак кандидат у президенти наголосив, що до виборчих урн було кинуте більш як 240 ти-

сяч «зав'язаних бюлетенів» і якіби не ця фальсифікація, він міг би перемогти вже в першому турі. Демірчян висловив сподівання, що другий тур відбуватиметься в обстановці більшої відкритості й законності і відповідальності за його справедливе проведення лягас на нинішню владу. До речі, сам прем'єр Кочарян також визнав наявність певних порушень, заявивши, що всі відомі у зв'язку з цим випадки негайно розслідуватимуться, а винних суворо покарають.

Суперники — Роберт Кочарян та Карен Демірчян — однаково переконані в перемозі, і останнє слово — за виборцями. Однак, хоч як зорієнтувалися громадяни республіки і хто б не став новим керівником вірменської держави, вочевидь одне: проблеми, що залишилися новому президенту у спадок від восьмирічного правління вірменського загальнонаціонального руху, розв'язуватимуться дуже нелегко.

В номер

• Луганськ

Видають на-гора...
механізми

Керівництво «Первомайськвугілля» домовилося з виробничим об'єднанням «Стахановвугілля» про «видобуток» із підземних глибин шахтного устаткування. Справа в тому, що «Стахановвугілля» ліквідується, і тепер з вибоїв видають на-гора електродвигуни, трансформатори, вузли вугледобувних комбайнів, прохідницьких і породонавантажувальних машин тощо. Раніше техніку просто затоплювали. Тепер вона послужить шахтам «Первомайським», «Золотий», «Гірський», «Тошківський».

• Кіровоград

Телемарафон
підтримує материнство

Тут відбувся благойний телевізійний марафон, ініціатором якого виступив міський відділ охорони здоров'я. За словами заступника начальника міськздороввідділу з охорони материнства і дитинства Надії Жилко, всі кошти, що надійшли під час телемарафону на рахунок закладу, пійдуть на придбання ультразвукового апарату нового покоління для виявлення вад плоду в ранній період вагітності. Тож придбання такого апарату має значно зменшити дитячу смертність у Кіровограді.

• Вінниця

Подали «ручку» допомоги

В області налічується 33 тисячі хворих на цукровий діабет, з яких 6 тисяч — інсулінозалежні. Завдяки активній діяльності обласної організації хворих на цукровий діабет «Благовіст», з ініціати якої проведено цілий ряд благодійних акцій, усі 200 хворих дітей і підлітків Вінниччини безкоштовно отримали інсулін та шприц-ручки. А ті, кому не вистачило 5 роликів, ще й глюкометри. Таку допомогу надано сільським дітям. Кошти на придбання рятівного інсуліну й шприц-ручок — 30 тисяч гривень — виділено з позабюджетного рахунку обласної держадміністрації.

СВЯТО МАЙСТРІВ
ТІЛЬКИ ПОЧАЛОСЯ

Минулої п'ятниці стали відомі лауреати найпрестижнішої в Україні театральної премії «Київська пектораль-97»

Кращою виставою 97-го року визнано «Дрібний біс» (постанова Ю. Одиного, Театр на Лівому березі). Перше місце в номінації «За кращу режисуру» розділили Е. Митницький (за виставу «Живі трупи») та той же Ю. Одинокій. Переможців у номінації «За кращу жіночу роль» теж двоє — Ада Роговиця («Ошукана», Театр на Лівому березі) та Ганна Роззальна («День свободи...», Молодий театр). Нарешті отримав «Пектораль» Анатолій Хостіков (Хозе у виставі А. Жолдака «Кармен»). За роль другого плану отримали «Пектораль» Світлана Орличенко (Театр на Лівому березі) та Дмитро Іаленков (російська драма). Три «Пекторалі» віддали виставі Молодого театру «Дон Жуан» у постанові Станіслава Мойсеева — за кращу сценарію, музику та пластичне вирішення. Кращим дебютантом року визнано Тараса Оглобляна (автор і постановник п'єси «Воскреслий і злий») у Центрі сучасного мистецтва «Даха».

...«Київська пектораль» укотре доела, що вона є головним святом столичної театральної роботи. Цього враження не згаснула навіть заштопа дога (і явно передвиборна) присутність на «Пекторальній» сцені представників високих владних структур. Та й за що на них нарікати, коли, приміром, мер столиці подарував акторам кілька квартир і попереди: «Так буде з кожним». (Правда, не уточнивши: з кожним актором чи з кожним наступним мером?)

Втім, у «Пекторалі» є й власні клопоти, яких вона досі не може позбутися. Це передусім прикра «лотерейність» кінцевих результатів. Пози сумнівних, усі, наз-

Вітаємо!

вані кращими, — справді першорядні й гідні визнання. Але при цьому шоручко залишаються поза увагою певні (причому, так само першорядні) явища й особистості. Так було свого часу з Хостіковим у виставі «Швейк» (та й із самою тією виставою). Так і цього разу: вистава Мойсеева «Дон Жуан» отримала три «Пекторалі», а сама кращою не визнана, як і «Кармен» Жолдака. Прикро також, що визнання обійшло франківця Віталія Савчука (чудовий Блазень у «Королі Лірії») та Олександра Вертинського (Станіслав у «Дон Жуані»). Можливо, організаторам «Київської пекторалі» слід передбачити гнучкішу схему відбору номінантів, це б збільшило авторитет премії ще вищим.

... Тим часом у Києві розпочалося Сьоме Мистецьке Березілля («Майстер»), і його організатор Сергій Проскурня (на фото) протягом цілого місяця буде в центрі уваги театралів.

Христорф ГРУША.

Вікторини

«Не цураймося,
признаваймося...»

За такою назвою провідиться на Волині вікторина, зорганізована обласним відділенням Українського фонду культури, товариством «Україна» разом з управлінням культури, в справах сім'ї та молоді обласної держадміністрації. Мета її — глибоке вивчення історії України, ознайомлення учнівської, студентської та працюючої молоді Волині з долею краю. Зокрема, діячів культури, які в різні часи опинилися за межами України. Як розповів голова обласного відділення Українського фонду культури Микола Онуфрійчук, для участі у вікторині запрошуються учні шкіл, молодь віком до 30 років. Учасникам належить дати відповіді на такі запитання: що ви знаєте про товариство «Волинь» та Інститут дослідів Волині у Вінні-пезі? Які художні твори написав Улас Самчук і про що в них йдеться? Що вам відомо про життя та творчість Оксани Лятуринської та Олександра Стефановича? Хто такі: Лео Мол і Славко Новицький?

Переможцям буде вручено грамоти, дипломи, бібліотечка, путівка в «Артек».

Богдан БЕРЕЖЕТА.
Волинська область.

«Шахтар» повернув лідерство

Спорт

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 18-й тур. «Шахтар» — «Дніпро», 2:0. 8 000. 1:0 Пошверія, 2:0 Селезень, 76. «Ворскла» — «Торпедо», 2:0. 6 200. 1:0 Дичко, 43, з пенальті, 2:0 Гурка, 76. «Металург» Зп — «Карпати», 0:0. 1 000. «Кривбас» — «Таврія», 2:2. 25 000. 1:0 Сімаков, 66, 1:1 Г. Куденко, 75, 1:2 Гайдаш, 84, 2:2 Мороз, 90. «Нива» — ЦСКА, 1:0. 10 000. Т. Канападзе, 89. «Металург» М — «Зірка», 0:0. 7 500. «Прикарпаття» — «Металург» Д, 0:1. 4 000. Покладко, 23. На 48-й хвилині внаслідок флангового Рукса не реалізував пенальті. З поля вилучено: Іричука (60) — у господарів, Покладка (81) — у гостей.

	В	Н	П	М	О
Шахтар	14	1	3	35-13	43
Динамо	13	1	3	39-10	40
Дніпро	12	1	5	34-14	37
Ворскла	9	5	4	15-13	32
Карпати	10	2	6	27-16	32
Нива	6	6	6	14-15	24
Металург Д	4	8	6	17-17	20
Кривбас	5	4	8	17-17	19
ЦСКА	5	4	9	20-24	19
Таврія	4	6	8	19-22	18
Чорноморськ	4	6	8	21-24	18
Прикарпаття	4	6	8	21-29	18
Металург Зп	5	3	10	16-31	18
Зірка	3	7	8	15-32	16
Металург М	1	3	14	8-45	6
Торпедо					

Бомбардир: Сергій Ребров («Динамо») — 12 м'ячів, Анатолій Канападзе («Нива»), Олександр Гайдаш («Таврія») — по 11.

Лише два дні кийське «Динамо», перемігши вдома одеситів, перебувало в ролі лідера турніру. А вже минулої неділі донецький «Шахтар» успішно зграв проти ще одного з претендентів на нагороди — дніпропетровців — і сам розмистився в першому рядку турнірної таблиці. Втім, не слід забувати, що у динамівців — гра в запасі.

Доводиться читати, що наш чемпіонат позбавлений інтриги, — сказав журналістам під час недавньої зустрічі Валерій Лобановський. — Але, дозволю-

те, хіба ситуація в нашому головному змаганні така? Гадаю, що ні. Інтрига є. А вже чотири—п'ять клубів претендують на відзнаки...

Наш головний футбольний авторитет цілком правий. І підтвердження цього — чимала кількість глядачів на трибунах стадіонів навіть такої, не зовсім приємної для гри пори, коли зимно і незатишно. Візьмемо хоча б Кривий Ріг, де в 17-му турі зібралися 35 000 глядачів. Думали, що так сталося лише завдяки виступу проти місцевого «Кривбаса» донецького «Шахтаря» — лідера турніру. Але приїздить до залізничної столиці країни сімферопольська «Таврія» — і знову 25 тисяч уболівальників на трибунах. І глядачі, гадаю, отримали задоволення. Матч криво-різьких із кримчанами вийшов бойовий. Лише на останніх секундах господарям вдалося відігратися.

Гострий і драматичний був матч у Івано-Франківську. Два вилучення з поля, не забито пенальті.

Дотримується високого темпу «Ворскла», яка і в цьому сезоні має високі плани. Уболівальники, які стежать за виступами полтавського колективу, люблять, помітили, що в його складі в останніх поєдинках не виступає заслужений майстер спорту Іван Яремчук. Поповнивши чутки, що, мовляв, Іван вирішив завершити футбольну кар'єру. Але хоча зааспекти його прихильників. Мав розмову з півзахисником «Ворскли». У нього мікрофрива, він лікується і вже незабаром зможе стати до гри.

Наступний тур відбувається в понеділок, 6 квітня. Особливий інтерес до кількох поєдинків: «Металург» Д — «Динамо», ЦСКА — «Ворскла», «Карпати» — «Нива», «Таврія» — «Шахтар».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Хоккей. Кубок СЕХЛ. Фінальна серія плей-офф «Німан» (Білорусь, Гродно) — «Сокіл» (Україна, Київ), 2:4 і 0:5. Сьогодні у столиці нашої країни, на льоду палацу «Сокіл» (м. Мельникова, 46) суперники проведуть третій поєдинок. Він розпочнеться о 18.30.

У воротах — густо,
на трибунах — пусто

Першість України. Перша ліга. 23-й тур. Буковина — Сталь — 1:1. Білоус, 20 з пенальті — Цвік, 65. Волинь — Шахтар (Макіївка) — 1:0. Драницький, 41. СК Миколаїв — ФК Львів — 1:0. Скидан, 5. Металург (Нікополь) — Верхівина — 1:0. Козирський, 58. Десна — Металіст — 0:1. Шевченко, 47. Динамо-2 — Хімік — 5:1. Михайленко, 11 і 79, В. Маковський, 21, Беженар, 55 з пенальті, Калитвинцев, 71 — Бабенко, 43. Полісся — ФК Черкаси — 1:0. Софілчанка, 21. Нива (Вінниця) — ЦСКА-2 — 2:1. Бондаренко, 78, Макогон, 81 — Кріпак, 72. Поліграфтехніка — Зоря — 2:0. Гасанов, 23, Миколаєнко, 62. Кремінь — Авангард-Індустрія — 3:0. Задорницький, 31, Шарій, 43, Кучирка, 67.

На старті другого кола сенсацій не відбулося. Аутсай-дери так і не змогли кинути виклик лідерам.

Щоправда, слід зазначити, що майже всі матчі проходили в напруженій боротьбі. Це засвідчує рахунок 1:0, що зафіксовано в п'яти іграх. Хотів написати фразу: «порадували результативністю динамівці», та замислююся — кого? Адже матч відбувався на замській базі «Динамо» і за ним спостерігали 100 чоловік. Мабуть, це — тренери, записні графі, масажисти, судді та працівники бази... Школа, що справжніх уболівальників поважає, їй можливість спостерігати й футболісти першої команди, а і їхніх суперників. Але на це є, можливо, вагомі причини, та не слід все ж таки забувати і про любителів футболу.

Становище клубів у турнірній таблиці таке: СК Миколаїв — 33 очки, Динамо-2 — 31, Металіст — 48, Нива — 46, Сталь — 39, ФК Черкаси — 38, Нафтовик — 36, Металург — 32, Поліграфтехніка — 31, ФК Львів, Волинь, Буковина — по 30, Полісся — 29, Десна — 28, ЦСКА-2 і Кремінь — по 25, Явір — 24, Шахтар — 23, Верхівина і Зоря — по 20, Авангард-Індустрія і Хімік — по 5.

Матчі 24-го туру відбулися вчора. Їх результати ми повідомимо в наступному номері.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Голос України

Засновник —
Верховна Рада
України.

252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заступник головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНЬСКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОН: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44,
телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

За зміст та достовірність інформації у рекламних
публікаціях відповідає лише рекламодавець.
Редакція не завжди підписує позицію авторів
публікацій.
За точність викладених фактів відповідальність несе
автор.
Рукописи не повертаємо.
Літвування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідцтво про реєстрацію періодичного
друкованого видання —
КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами. Індекс 60955.
Тираж 260902.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Зам. 031060.
1234567890